CELJSKI tednik

C E L J E
L. IX. ŠTEV. 38
26. SEPT. 1958
CENA 15 DIN

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA CELJSKEGA OKRAJA

ODLOČILNO POSVETOVANJE PRI OZZ V CELJU

Plan napredka živinoreje je realen

TODA LE ČE SE OPRIMEMO NAJSODOBNEJŠE PRAKSE

V torek je bilo v Celju nadvse pomembno posvetovanje, ki so se ga poleg direktorjev kmetijskih gospodarstev in zastopnikov poslovnih zvez udeležili tudi najvidnejši politični in oblastni predstavniki. Vodilna os tega posvetovanja je bil brez dvoma znani strokovnjak za živinorejo iz Ljubljane ing. Mirko Peternel. Besede, ki smo jih ob tem posvetovanju slišali, bodo še dolgo služile kot koristno gradivo v naši kmetijski rubriki, zato bomo danes objavil samo nekaj splošnih zapažanj s tega posvetovanja.

Posvetovanje, kakršno je bilo v torek na sedežu OZZ v Celju, je bilo takšno, kakršni naj bi bili vsi sestanki, na katerih bi govorili o našem kmetijstvu, pa naj si bo to na sestankih zadružnih aktivistov, ali pa na direktnih sestankih s proizvajalci, to se pravi zadružniki.

Zakaj? Ravno zaradi tega, ker je glavni referent tega posvetovanja ing. Peternel prišel med rutinirane živinorejce in kmetijske strokovnjake tako oborožen s številkami, analizami in dokazili, da je bil praktično odveč vsak poskus ugovorov in dvomov. Poleg tega je tudi stanje in možnosti v našem okraju tako dobro poznal, da je vsa razprava potem lahko potekala kar najbolj konkretno, zaključki te razprave pa so bili, kot rečeno, naravnost pribiti.

Problem, zaradi katerega so se sestali, ni bil lahke narave. Nasprotno. Nanašal se je na najbolj perečo točko perspektivnega plana v kmetijstvu, na panogo, ki je po mnenju naših kmetijskih strokovnjakov in zadružnikov postavljena na najbolj ostro »špico«.

Že prve besede so zvenele v tem ambientu nekam svojevrstno. Plan razvoja živinoreje je res napet, ni pa nerealen. Res pa je tudi, da na osnovi sedanje prakse tega plana nikoli ne bomo dosegli. Ker pa načrt moramo doseči, moramo v osnovi menjati način dela v živinoreji. Doslej je v Sloveniji na hektar obdelovalne zemlje (hmeljišča, vinogradi in podobno je izvzeto) komaj 0,6 enega živinčeta. Torej nekaj več kot pol živali na hektar. Živinorejsko napredne dežele pa so dosegle že povprečje 2 glav na hektar. To je tudi naš cilj. Toda, kako?

Osnove odgovarjajo tem ciljem, samo način bo treba spremeniti. Pot do tega pa je edino mogoča tako, če živinorejo popolnoma specializiramo. Najprej preudarna razdelitev živinorejskih področij v odnosu na namen, ki ga mislimo v teh okoliših zasledovati, potem si je treba zagotoviti krmsko bazo, dovolj kvalitetno živino in uporabiti vse najmodernejše vzrejne metode ter sredstva.

Tako naj bi v izrazito mlečnih področjih imeli najmanj 70% mlekaric, ostanek pa bi bil za vzrejo mlade živine. V vzrejnih področjih bi se oprijeli pitališč za mlado živino in raznih vrst od baby beefa do pitane mlade živine za zakol v mejah od 200 do 400 kg. Posebna vzrejna središča bi skrbela za dovoljno število plemenske živine, pač odvisno od pogojev, značaja in načrta v posameznem področju.

Izsledki sodobne živinoreje v svetu so neizpodbitni. Samo specializiran način proizvodnje in to na najvišji ravni. Danes bo vsakemu moralo postati jasno, da je čas minil, ko so živinče spitali potem, ko je z mlekom ali vožnjo odslužilo. Staro govedo ne bo in ne more imeti cene, ki bi za živinorejca bila interesantna. Zato bomo težili, da bodo predvsem naša kmetijska gospodarstva, poleg njih pa zadružniki v sodelovanju z zadrugami, prelomila dosedanjo prakso in pričela z velikopoteznejšim živinorejstvom. Kompleksna pitališča za vzrejo najkvalitetnejše živine za zakol in za izvoz se bodo najbolj izplačala. Klanje drobnih telet je pravcata potratnost. Samo v Sloveniji, kjer je povprečna klavna teža telet znašala okoli 64 kg, bomo z organizacijo pitališč prištedili milijarde, tržišču pa zagotovili dovolj mesa. Prepoved klanja telet je razburila duhove, toda njen cilj je ja-

(Nadaljevanje na 5. strani)

Nov zadružni dom v Galiciji

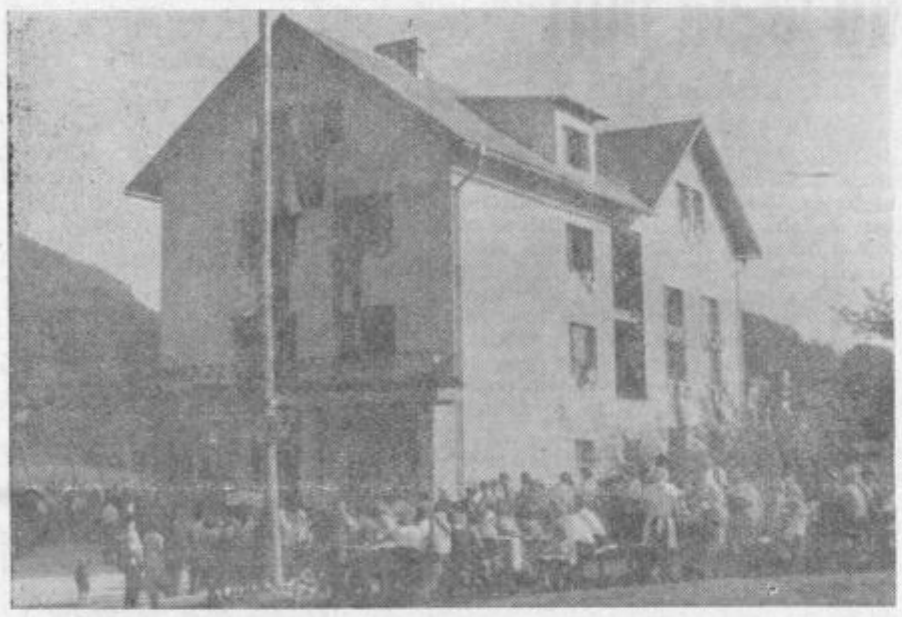

V dobrem letu dni so Galičani zgradili svoj zadružni dom in ga v nedeljo z vso slovesnostjo odprli. (Čitaj članek na str. 5)

PREDSEDSTVO SOCIALISTIČNE ZVEZE SLOVENIJE:

Tekoče politične naloge

Predsedstvo SZDL Slovenije je na svoji seji 18. t. m. razpravljalo o nekaterih gospodarskih in političnih vprašanjih. Ugotovilo je, da je politično delo glede na podatke, s katerimi predsedstvo razpolaga, na terenu zaostaja za gospodarskimi uspehi prvih sedmih mesecev letošnjega leta in za nalogami, ki jih izpolnitev gospodarskega plana še nalaga. Kritičen pretres politične aktivnosti kaže predvsem nesistematičnost in pomanjkanje načelnosti tam, kjer so potrebni povsem konkretni ukrepi v duhu načel planirane gospodarske politike. Doslej izražene slabosti v gospodarskih organizacijah so resna ovira za hitrejše uveljavljanje pričakovanih ekonomsko-političnih posledic za boljše življenje delovnih ljudi. — Občinski ljudski odbori, zlasti zbori proizvajalcev, politične in družbene organizacije ter organi samoupravljanja bodo morali v bodoče bolj kot doslej pomagati, da se odpravijo slabosti v delu gospodarskih organizacij. Gospodarske organizacije se v okviru svojih možnosti na primer ne bore za učvrstitev, razširitev in pravilno delovanje trgovske mreže, za večjo storilnost (brez nepotrebnega povečevanja delovne sile), za vsklajeno realizacijo planiranih postavk od gospodarske organizacije preko lokalnih do republiškega in zveznega plana itd. V ta namen morajo organizacije SZDL razviti stalno, danim razmeram prilagojeno in z ostalimi organizacijami vsklajeno politično akcijo, ki naj zajame vse delovne ljudi. Samo tako bo mogoče brez večjih političnih težav v perspektivnem planu ustvariti zastavljene naloge.

Predsedstvo je nadalje pretresalo politično situacijo in naloge organizacij SZDL v zvezi z bližnjimi volitvami v zadružne svete: Volilne priprave potekajo obenem z akcijo za jesensko setev in odkup. Mnoge organizacije so pravilno ocenile ustreznost kandidatov za bodoče zadružne svete, zlasti glede na pripravljenost le-teh, da se čim smotrneje izkoristi zadružna in sploh družbena mehanizacija, strokovna pomoč in ostalo za naglo povečanje kmetijske proizvodnje. Razgledani delovni kmetje dobro vedo, da je za resnično, stalno in vsklajeno dviganje življenjske ravni na vasi in v mestih le en izhod — večja proizvodnja tudi v kmetijstvu, ne pa špekuliranje s cenami. — Ustvarjanje tega načela nam omogočajo že doslej, še bolj pa v bodoče, družbena sredstva, ki jih vlagamo v kmetijsko proizvodnjo. Zato so organizacije SZDL dolžne v volilni akciji pojasnjevati celotno našo gospodarsko politiko in še posebej perspektive za nesluten razvoj kmetijstva v bodoče in predvsem za razvoj novih družbenih odnosov na vasi. Politična akcija naj se ne omeji le na zadružnike, temveč naj zajame vse delovne ljudi, predvsem pa poleg kmetov — delavce. Nujno je, da se članstvo kmetijskih zadrug še razširi in predvsem obseže tudi delovne kmečke žene in mladino, ker bodo le tako novi zadružni sveti predstavljali celoto kmetijskih proizvajalcev na področju KZ.

Predsedstvo se je končno strinjalo s predlogi terenskih organizacij za nove teritorialne razdelitve na občine v okrajih Maribor in Celje, ker vidi v tem boljše pogoje za stvarni napredek povečanih gospodarskih enot. V ta namen naj organizacije SZDL povsod tam, kjer je potrebno, razvijejo politično akcijo proti lokalni zaprtosti, ki vodi le v gospodarsko stagnacijo in uveljavljanje sebičnih teženj posameznikov na račun širših interesov prebivalcev teh krajev.

Traktoristi — asi za omizjem poslušajo prisrčne čestitke političnih, oblastnih in zadružnih voditeljev v okraju.

VELIK USPEH CELJANOV NA TRAKTORSKEM TEKMOVANJU

Janko Smeh prvak Jugoslavije

Rado Brglez prvak Slovenije
Ivan Tiselj mladinski prvak

TER USPEŠNA ANTON LENIČ IN ANTON POGAČAR — NAŠA TRAKTORSKA ELITA

Traktorji v celjskem okraju so prejšnji leti dvakrat zapovrstjo osvojili prehodne pokale pri traktorskem tekmovanju, tako ekipne, kot posamezne. Na letošnjem okrajnem tekmovanju v Levcu pa je upanje na zmago navidezno splahnelo spričo dejstva, da so se najboljši traktoristi prejšnjih let nekoliko odrekli.

Toda na tekmovanju v Novem mestu, kjer so se najprej pomerile ekipe iz Slovenije, potem pa še traktoristi iz vse države, so tekmovalci iz celjskega okraja presegli vsa naša pričakovanja.

Traktorist **Janko Smeh** iz Slivnice pri Celju je osvojil prvo mesto kot posameznik v jugoslovanskem merilu. Takega uspeha se nismo nadejali. Tudi Smeh sam, ki se vsa leta drži pri vrhu najboljših v okraju, je bil zelo vesel. Tako vesel, da je pozabil vzeti svoje diplome, doma pa ga je čakalo še drugo presenečenje — rojstvo naslednice.

V republiškem tekmovanju se je na prvo mesto plasiral **Rado Brglez** iz Zreč. Tako je pokal za posamezne tekmovalce iz Slovenije že tretjič v našem okraju.

Tokrat so v republiškem tekmovanju pokazali tudi naši mladi zadružniki kaj vse znajo. Devetnajstletni **Ivan Tiselj** iz Gomilskega je postal republiški mladinski prvak. Temu naslovu je bil »priključen« potni list za svetovno tekmovanje mladih traktoristov v Zahodni Nemčiji. Tiselj se je tekmovanja udeležil in ker je prispel pozno, ni imel izbire ter je vozil s traktorjem, kakršnega nikoli prej še ni videl. Kljub temu se je med 30 tekmovalci uvrstil do sredine tabele.

Pri tekmovanju, tako republiškem kakor zveznem, sta se odlično izkazala tudi traktorista **Anton Lenič** iz Šentjurja ter **Anton Pogačar** iz Žalca. Lenič je poleg tega tudi letošnji okrajni prvak.

Pred dnevi se je vsa ta traktorska elita našega okraja zbrala na majhni svečanosti na OZZ v Celju, kjer so bili navzoči tudi vidni zadružni, politični in oblastveni predstavniki.

Predsednik OZZ tov. **Franc Lubej** je uspešnim tekmovalcem razdelil diplome, predsednik Društva traktoristov in kmetijskih strojnikov tov. **Jeraj** pa jim je razdelil nagrade. Smeh je dobil uro, Brglez aktovko, Tiselj pisalni komplet, ostala dva pa tudi vsak svojo praktično nagrado.

Zmagovalcem sta čestitala tudi predsednik OO SZDL tov. **Franc Simonič** in predsednik okraja tov. **Riko Jerman.** Oba sta poudarila, da je ta uspeh neposredno priznanje uspešnemu društvu Traktoristov in kmetijskih strojnikov, da se z njihovim uspehom ponaša ves okraj, hkrati pa sta vsak na svoj način izrazila globoko zaupanje, da bodo zmagovalci s svojim vzgledom, preko njih pa vsi številni traktoristi in kmetijski strojniki v prvih vrstah borcev za sodobno in napredno kmetijstvo, pri čemer je mehanizacija udeležena z levjim deležem. Z neposredno prakso, ko bodo zemljo bolje, hitreje in ceneje obdelovali, bodo vsi zavedni traktoristi ogromno pripomogli pri lomljenju od-

(Nadaljevanje na 6. strani)

PROUČEVANJE GRADIVA VII. KONGRESA ZKJ V CELJSKEM OKRAJU

Člani in osnovne organizacije Zveze komunistov v celjskem okraju so pričele proučevati Program ZKJ in ostalo kongresno gradivo že takoj po kongresu. Ta študij, ki je slonel predvsem na individualnem delu in pa na razpravah po osnovnih organizacijah, je prenehal v poletnih dneh. Vendar so nekatere organizacije v Celju tudi poleti nadaljevale s študijem kongresnega gradiva.

Sedaj pa so v teku priprave za poglobljeni študij. V ta namen se je že pred dnevi sestal 72-članski aktiv predavateljev, ki bodo predavali v tečajih in bodo seveda tudi v pomoč občinskim komitejem ZKS pri organizaciji študija po osnovnih organizacijah. Na sestanku aktiva predavateljev so si le-ti izbrali teme, o katerih bodo predavali.

Prvi tečaji bodo pričeli v sredini oktobra ter bodo trajali približno dva meseca. Zaenkrat bodo tečaji v Celju, Žalcu, Šoštanju, Konjicah in v Laškem. V Celju in Šoštanju bosta kar dva tečaja hkrati. Prve tečaje bodo obiskovali člani sekretariatov osnovnih organizacij ZK, vodstva osnovnih množičnih organizacij, zlasti Socialistične zveze ter vodilni ljudje v podjetjih in ustanovah. Predelali bodo kongresno gradivo v enajstih temah, tečaji pa bodo vsak drugi dan v popoldanskih urah. Ko bodo prvi tečaji zaključeni, bodo v večjih središčih okraja organizirali nove tečaje. Tako bo šlo skozi tečaje čim več članov Zveze komunistov in drugih ljudi, ki se močno zanimajo za pomembno gradivo VII. kongresa. Tako predvidevajo, da bodo tečaji trajali preko zime in vse do konca drugega leta. Poglobljen študij na tečajih bo v veliko korist vodilnim ljudem pri njihovem praktičnem delu, saj bodo predavatelji obširneje pojasnjevali posamezne teme kongresnega gradiva z izvlečki iz del klasikov marksizma in govorov naših vodilnih ljudi ter s konkretnim pojasnjevanjem naše prakse.

Razen študija v tečajih pa bodo občinski komiteji ZKS organizirali študij tudi po osnovnih organizacijah, ki bodo zlasti v zimskem času imele čim več odprtih študijskih sestankov, da bodo na njih lahko prisostvovali tudi nekomunisti, ki se za študij zanimajo. Seveda bodo morali razen tega člani Zveze komunistov študirati kongresno gradivo tudi individualno, da bo na sestankih razprava čim bolj plodna in živa.

Na ta način bodo v celjskem okraju opravili veliko in važno delo, ki se bo brez dvoma pozitivno odražalo tudi pri vsakdanjem praktičnem delu naših delovnih ljudi.

-ma-

pogled po svetu

Cela vrsta nerešenih svetovno pomembnih vprašanj je zapletenih in zavozlanih tako, da bi jih tudi meč ne razvozlal. Upajmo, da je nezaupanje v meč splošno in da preveva tudi ogromno družino narodov, ki se je zbrala v New Yorku na XIII. zasedanje najvišjega mednarodnega foruma, na Generalni skupščini OZN. S Horacem bi rekli adhuc sub iudice lis est, kup vprašanj je pred visokim sodnikom, skrbi nas le, če je sodnikova avtoriteta dovolj velika.

Pri proceduri zasedanja so ZDA, hegemon te mednarodne institucije, naredile precejšnjo nerodnost, kajti za predsednika so s pomočjo svojega glasovalnega stroja, brez slehernega arabskega in azijsko-afriškega glasu, postavile Malika, libanonskega ministra klavrne, zelo klavrne postave. Nekoliko je ta vtis o ameriški debelokožnosti popravil Dulles, ki je gostobesedno dokazoval, da so ZDA za mirno rešitev vseh sporov, za pomoč manj razvitim državam, za nadzorstvo nad razorožitvijo, skratka za vse, kar bi bilo človeštvu v blagor, pod enim samim pogojem seveda, da se pri vseh vprašanjih sprejme in respektira ameriško stališče. Spora v formoški ožini so seveda krivi samo Kitajci, ki so 23. avgusta letos začeli obstreljevati Kvemoj z namenom, da ga z orožjem osvoje.

To seve ni vsa resnica. Če kje, velja pri takih svetovnih pravdah poslušati antični audi alteram partem — poslušati drugo plat zvona.

Nad formoško ožino so že letalski dvoboji med sovjetskimi in ameriškimi lovci, čeprav imajo kitajsko in formoško zastavo. Ameriške ladje vdirajo v kitajske teritorialne vode. Na Formozi so že reaktivci F 104, ki grme skozi zrak s 1450 miljami na uro, Kitajci so sinoči eno samo trdnjavo tolkli s 1500 granatami velikega kalibra. Organizirajo ljudsko milico, ki bo dala 100 milijonov oborožencev. To pomeni, da gre zares, da se med Jangtse-kiangom in Hoanghom budi nekaj, kar težko razumemo in kar nikomur, ki mu je miru mar, ni povšeči. Kitajski zemljevidi štejejo v svojo iredento vse pokrajine na svojih mejah, celo nekatere predele Indije tako označujejo. Na drugi strani ameriški kitajski kompleks nosi velik del krivde zato, kajti 14 let so ignorirali naravno kitajsko voljo po moči, po rešitvi osnovnih nacionalnih in socialnih vprašanj kitajske celine. Ignoriranje kitajskih zahtev od strani Amerike je zelo blizu neke težke, tragične ignorance. Auri sacra fames! Strašna lakota po zlatu in blagu jemlje vid.

Upajmo, da bodo veliki nasprotniki z obeh strani Pacifika spoznali in priznali boljšo pot do poravnave — pot miru in sporazuma, kajti sicer utegne priti do svetovnega pogroma, kakor je povedal na OZN Japonec Fudžijama, ko je miril obe stranki. Tudi Angleži odsvetujejo Amerikancem tako avanturo, ne samo laburisti, tudi konservativci.

ZDA in Anglija še niso prenehale z jedrskimi poskusi. Tik pred pripravami za ženevski sestanek o tej zadevi je SZ zagrozila obema, da bo tudi sama spet začela z njimi. Tudi Francija še vedno goji željo postati atomska sila in vse kaže, da je to tisto, kar jo zbližuje z Zahodno Nemčijo. Ta se rada ukvarja s »samostojno Evropo«, ki ne bi bila tako odvisna od Anglije in ZDA. V Nemčiji se namreč zadnje čase močno pozna ameriška konkurenca pri jeklu in premogu. Ameriške cene so nižje, nemški premog zastaja v skladiščih. Adenauer in De Gaulle sta imela dovolj vzroka, da sta se skupaj hudovala na anglosaški svet. Seveda, ta »ljubezen« med njima je bolj po sili kakor po sli, če govorimo z Lukianovo besedo.

De Gaulle z zaupanjem pričakuje referendum, po katerem bo pritegnil vajeti francoskemu parlamentarizmu. Zdaj so se sprli med seboj socialisti, kajti Mollet De Gaulla odločno podpira, češ da stari general jamči za parlamentarno svobodo bolj kot alžirski prenapeti polkovniki. Simbolično so pokazali moč alžirski borci s tem, da so pri Arc de Triomphe napadli ministra Soustella, enega najbolj zakrknjenih desničarjev, ki mu je de Gaulle zaupal oblast nad radiom in televizijo. Pol ure streljanja in več ur hajke — sredi Pariza!

Kako bo zvozil konec koncev de Gaulle, je težko reči. Mislimo, da pri svojih letih nima več parole »Aut Ceasar aut nihil«, kakor nekoč Cezare Borgia. Preko njegovega hrbta pa utegne plezati kak Cezar.

In ker smo že pri Cezarju: Italija je zadnje čase v zunanji politiki zelo aktivna predvsem na Srednjem vzhodu in v Južni Ameriki, najbrž po Cezarjevi paroli, da je bolje biti v Galiji prvi, kakor v Rimu drugi. Bolje biti nekje v vodstvu malih in srednjih držav, kakor pa biti nekje na repu velikih sil.

T. O.

Kje je ključ?

Zakaj življenjski standard raste prepočasi?

Dva pojava izrazito dajeta ton osemmesečnemu gibanju gospodarstva v tem letu: prvič, visoka gospodarska aktivnost, ki se nadaljuje iz lanskega leta in prihaja do izraza predvsem v dvigu proizvodnje in investicijskem vlaganju, in drugič, zaostajanje osebne potrošnje in življenjskega standarda, ki je ostal več ali manj na istem nivoju kot lani. Z drugimi besedami povedano: eden osnovnih ekonomsko-političnih ciljev perspektivnega plana, ki predvideva, da se v okviru planiranega razvoja proizvajalnih sil ostvari »stalen in stabilen dvig osebne potrošnje in družbenega standarda«, ni realiziran.

Postavlja se vprašanje: katera dejstva danes delujejo v smeri skladnega razvoja gospodarstva in osebnega življenjskega standarda in katera povzročajo neravnovesje? Proizvodnja in potrošnja sta vsekakor najvažnejši od njih.

Osemmesečni fizični obseg skupne proizvodnje (brez kmetijstva, ki se ne more evidentirati mesečno) je večji za 12% v primerjavi z istim obdobjem lani. To je dokaj manjši tempo proizvodnje kot v lanskem letu, vendar zadovoljiv, da se letošnje gibanje gospodarstva oceni kot nadaljevanje dinamičnega vzpona iz lanskega leta.

Industrija je za sedem mesecev proizvedla 11% več kot v istem obdobju lani. To je točno toliko, kolikor je predvideno s planom, vendar ni dovolj, da bi brezbrižno čakali konec leta.

V kmetijstvu so bili lani rekordni donosi. Letos, čeprav niso bile ugodne klimatske razmere, so bili plani postavljeni smelo in realno. Kljub temu pa se v kmetijstvu ostvarjajo komaj začetni uspehi. Trenutno je najvažnejše, da se z vsemi modernimi tehnološkimi sredstvi proizvodnje izvrši planirana jesenska setev pšenice in spomladanska setev koruze.

Rezultat te gospodarske aktivnosti je za 16% večji priliv blaga na tržišče. Ta gospodarska okolnost je zelo ugodna. Tržišče je letos dokaj dobro preskrbljeno z vsemi vrstami blaga za investicijsko in osebno potrošnjo.

Vendar, če stvari gledamo s stališča potrošnje — ne moremo biti zadovoljni. Potrošnja investicijskih sredstev je letos porasla za polnih 25% v primerjavi z istim obdobjem lani. To je izzvalo veliko povpraševanje po investicijskem materialu.

Osebna potrošnja prebivalcev pa je letos komaj za 2% večja. Stabilnost na tržišču potrošnje industrijskega blaga je bila očuvana z ustvaritvijo velikih zalog (kar je samo po sebi zdrava politika) in z dokajšnjim zmanjšanjem možnosti za najemanje kreditov. Treba je torej ugotoviti, da je ravnovesje na tržišču osebne potrošnje doseženo z omejevanjem potrošnje, odnosno z zaviranjem življenjskega standarda. To se lahko smatra koristno le, če je v sedanjih pogojih nujno.

Kaj je glavni razlog nezadostnega izboljšanja življenjskega standarda mestnih prebivalcev? To so cene kmetijskih pridelkov in tu je treba usmeriti najbolj ostro kopje. Letos so cene pridelkom porasle povprečno za 14%. To je glavni razlog, da je osebna potrošnja delovnih ljudi v mestih ostala na lanskoletnem nivoju. Skupni plačni sklad je sicer prilično porastel, vendar se je življenje v mestu podražilo za 7%, stroški za prehrano pa celo za 10%.

Kje je torej ključ za povečanje osebne potrošnje, ki zaostaja?

Trajna naloga je, da se poveča proizvodnja in produktivnost dela na vseh področjih, prvenstveno pa v industriji in kmetijstvu. Radikalno bo treba obseg investicijske potrošnje zmanjšati na realne možnosti, ki jih dovoljuje domača proizvodnja in razumen uvoz. Varčevanje bo treba uvajati povsod — le-to mora postati svojstvo vseh faktorjev in naroda, kar danes ni.

Še eno stvar bi morali imeti stalno v ospredju: mehanizem kmetijskega tržišča bo treba še ostreje vzeti »na muho«. Predvsem bo treba nujno prekiniti neskladen poslovni odnos med kmetijsko proizvodnjo in trgovino. En podatek je tu zelo zanimiv: Medtem ko so cene, po katerih se kmetijski pridelki odkupujejo od proizvajalcev, v sedmih mesecih letošnjega leta porasle za komaj 2%, so maloprodajne cene kmetijskih pridelkov skočile za celih 14%. Ta odnos v cenah kaže, da visoke cene na drobnem tržišču diktira trgovina. Postavlja se zelo enostavno vprašanje: zakaj n. pr. kilogram grozdja stane 100 din v času, ko prvo grozdje pride na trg in v času, ko je trgatev v polnem razmahu? Trgovina umetno zadržuje cene na visokem nivoju. Pri tem trgovina posluje po principu »manjši promet — večji zaslužek«, namesto po načelu »večji promet — večji skupni zaslužek«. Trgovina noče, čeprav bi lahko kupovala večje količine pridelkov. Napačno je mnenje, da je za prosto delovanje zakona ponudbe in povpraševanja že dovolj, če cene niso administrativno določene. Ponudba in povpraševanje se ujameta v cenah, ki jih diktira trgovina, in to vedno na nivoju, ki pomeni napad na življenjski standard. Povpraševanje je na visokem nivoju, medtem ko velike količine pridelkov ostanejo pri proizvajalcih. Tudi ponudba je veliko večja — ali le-ta ostane na vasi. Proizvod pa postane blago šele takrat, ko dospe do potrošnika.

Ključ je v rešitvi navedenih nalog. So stvari, ki jih bodo morali radikalno urediti organi na vrhu. Vendar pa je ključ tudi v rokah osnovnih gospodarskih in družbenih iniciatorjev: proizvajalcev, gospodarskih organizacij v mestu in na vasi, ljudskih odborov in politično-družbenih organizacij. S kombinacijo gospodarskega poslovanja, socialistične poslovne morale in višje socialistične zavesti se bo življenjski standard izboljšal tudi v mejah sedanjih proizvodnih možnosti.

Čudežno govedo je na poti

V KRATKEM 70 FRIZIJK V CELJSKEM OKRAJU

Na posestvu v Založah gradijo moderen hlev z vsemi potrebnimi pomožnimi poslopji in napravami. Ta hlev pa ni namenjen živini, ki naj bi se iz slabših staj preselila v boljša prebivališča. Ta hlev je namenjen »čudežnemu govedu«.

O frizijkah je bilo že toliko govora, da je za živinorejce postala ta pasma središče pozornosti. Tokrat smo tako daleč. Pred dnevi so iz Slovenije odšli na pot v Dansko nakupovalci teh mlekaric, katerih mlečna proizvodnja je do sedaj nenadkriljiva. Baje, da tako živinče, (ki je poleg tega še razmeroma nizke rasti) tudi daje po 8.000 litrov mleka na leto. Od kontingenta, ki je namenjen za Slovenijo, jih 70 pride v naš okraj. V Založah bodo najprej vse te živali v karanteni, potem pa bodo razdeljene tudi med ostala posestva v področju, ki je predviden predvsem za proizvodnjo mleka, to se pravi v bližini Celja. Živali morajo biti izolirane, ker se lahko zgodi, da ta odlična, pa tudi razmeroma najdražja čreda zboli zaradi okužbe. Ko bodo tudi drugje ustvarili pogoje za to precej občutljivo pasmo, bodo krave razdeljene. Toda zaenkrat jih posamič ne bodo prodajali. Najprej je treba pasmo dobro proučiti, opazovati njeno življenje v novih pogojih, ustvariti vse pogoje in predvideti vse mere za njen razplod.

Toda o tem bi bilo prezgodaj govoriti. Ko bo živina tu, bomo postregli upravičeni radovednosti v primerni reportaži, kateri bomo priključili tudi mnenje ter podatke naših strokovnjakov.

PRED TEDNOM OTROKA

Otroška zaščita v stanovanjski skupnosti

Po vseh naših občinah se te dni pripravljajo na Teden otroka, ki ga bomo praznovali v dneh od 6. do 11. septembra. Ker pa se v tem času snujejo pri nas tudi stanovanjske skupnosti, katerim bo naložena prvenstvena skrb za varstvo družine in otroka, je Svet društva za varstvo otrok in mladine Jugoslavije izdal poseben »Proglas za teden otroka 1958« ter minimalni program otroške zaščite v stanovanjski skupnosti.

Društva za varstvo otrok imajo na osnovi pridobljenih izkušenj dosedanjega dela v skrbi za otroke v okviru komune velike možnosti za konkretno reševanje vsakodnevnih potreb družine in otrok v stanovanjski skupnosti. Stanovanjske skupnosti bodo morale nuditi društvom prijateljev mladine možnosti, da se bodo s skupnimi napori reševala skupna vprašanja, ki zadevajo družino in otroka. Naloga društev pa bo, da uvidijo potrebe družine in probleme, ki se pojavljajo na področju, kjer ustanavljajo stanovanjske skupnosti ter dajejo konkretne predloge za ustanavljanje najpotrebnejših in najprimernejših otroških ustanov.

V vsaki stanovanjski skupnosti bo nujno ustanavljati otroške ustanove — in to: otroške vrtce, pionirske domove, otroška igrišča ter športne terene za otroke in mladino, kjer bodo delale predvsem organizacije »Partizana«. Vse te ustanove bi se lahko kombinirale v eno ustanovo z raznimi oddelki. Pri vzdrževanju teh ustanov bi morali sodelovati poleg roditeljev tudi ostali prebivalci stanovanjske skupnosti.

Družbene organizacije bodo morale razširiti zelene površine in otroška igrišča v parkih ter urediti dvorišča za otroška igrišča. V večjih stanovanjskih skupnostih ali v zgradbah večjih blokov bo treba za otroke organizirati sposobne ljudi, ki bodo prostovoljno ali honorarno vodili nadzor nad skupino otrok. Lahko pa bi organizirali tudi dnevne izlete, sprehode, obiske kulturnih ustanov itd.

Društva prijateljev mladine naj bi tudi zbirala podatke o otrokih, ki ostanejo sami doma, ko so starši na delu. Tem otrokom bo nujno treba poskrbeti varno mesto pod nadzorom. Prav posebno pozornost pa bo treba posvetiti otrokom, ki so ostali brez roditeljev ali otrokom, katerih starši se zaradi bolezni ali drugih neprilik nahajajo v težkem položaju. Takim otrokom bi morali nuditi vzajemno pomoč vsi prebivalci stanovanjske skupnosti.

Nadalje bodo morala v stanovanjskih skupnostih društva za varstvo otrok poživeti tudi delo s starši, prirejati zanje razne tečaje, seminarje, predavanja, filmske predstave itd. Pri tem jim bodo pomagale Ljudske univerze, šole in druge ustanove za izobrazbo odraslih.

V stanovanjskih skupnostih bodo morali biti razni sveti pri občinah tudi iniciatorji konkretnih programov za izgradnjo otroških ustanov v občini in stanovanjski skupnosti. Pri uresničenju teh programov bo potrebno mobilizirati sredstva občine, kmetijskih organizacij, stanovanjskih skupnosti, pa tudi sredstva prebivalcev samih. V tem cilju bodo morali sveti društev za varstvo otrok v komuni vzpostaviti stik s sindikalnimi sveti, z raznimi organizicijami, s sveti občinskih ljudskih odborov in družbenimi organizacijami, da preštudirajo in dopolnijo perspektivne plane in koncentrirajo vse sile za izvršitev programov otroške zaščite v stanovanjski skupnosti.

Skladi kmetijskih organizacij, s katerimi razpolagajo delovni kolektivi, nudijo možnost, da se del teh sredstev porabi v namene otroške zaščite. Spričo tega naj bi se društva za varstvo otrok predvsem povezala s sindikalnimi organizacijami, da bi se v ustanovah, ki pomenijo dvig standarda delovnih ljudi, ustanavljale in uspešno delovale otroške ustanove.

V Tednu otroka pa bi bilo treba omogočiti tudi skladom za zaščito otrok, ki že obstojajo pri občinah, pritok sredstev od zbirnih akcij in drugih prireditev.

Na Kitajskem

ZAVIJANJE V DESNO PREPOVEDANO

ČIM VEČ ŽENA IN MLADINE V ZADRUŽNE SVETE

Vsi zadružniki v našem okraju se že nekaj tednov pridno pripravljajo na volitve v zadružne svete, ki bodo v novembru mesecu. Pri teh pripravah pa seveda nočejo zaostajati tudi žene — zadružnice, ki so ponekod kar močna opora zadrugi.

Dosedanje priprave so v celjskem okraju sicer zadovoljive, vendar pa bo treba še poskrbeti, da bodo v zadružnih svetih v zadostnem številu zastopane naše kmečke žene in mladina. Na področju dveh poslovnih zvez — v Celju in Šmarju — so že bile konference s predsednicami odbora žena zadružnic pri KZ, kjer so se žene pogovorile o konkretnih nalogah v pripravah za volitve v zadružne svete. Za prihodnji teden pa so takšne konference sklicane tudi pri poslovnih zvezah v Žalcu, Mozirju in Konjicah. V kolikor je bilo mogoče že dozdaj zbrati podatke, so najboljše priprave za volitve na področju Spodnje Savinjske doline in deloma tudi v Zg. Savinjski dolini. Tu so se zadružnice, skupaj s Socialistično zvezo že pogovorile o pripravah za volitve in imajo žene — zadružnice že sestanke po terenih. V zvezi s temi pripravami žene tudi tekmujejo med seboj v raznih akcijah.

V zadrugah je vprašanje članstva sploh problem zase in sedaj je najlepša priložnost, da to vprašanje čim bolje rešimo. Bodoči člani svetov namreč morajo biti tudi člani zadruge, zato je treba izvesti temeljito akcijo za množično vključevanje v zadruge. Prav žene bodo lahko našle v bodočih zadružnih svetih eno izmed glavnih torišč svojega delovanja in bodo lahko pomagale pri uresničevanju razbremenitve, o kateri toliko govorimo. Vlaganje večjih sredstev v kmetijstvo bo zahtevalo tudi pravilno in odgovorno razporeditev le-teh, pri čemer bo le aktivno sodelovanje in soodločanje žena pripomoglo k dvigu življenjskega standarda kmetov in delavskega razreda.

Še marsikje je najti ukoreninjen predsodek proti ženinemu javnemu udejstvovanju. Čeprav nam statistični podatki govore, da so precej nad polovico vseh kmečkih proizvajalcev žene, vendar najdemo v upravnih odborih vseh zadrug le malenkostno število žena.

Trenutno je najvažnejša akcija vseh zadrug, posebej pa še odbora žena — zadružnic, da vključijo čim več žena v članstvo zadruge. Opaža se namreč, da je vse premalo žena, ki delajo v kmetijski proizvodnji, vključenih v zadruge. Zato se tudi ni čuditi, da mnoge akcije, pri katerih bi s svojo prizadevnostjo prvenstveno morale sodelovati žene, izpadejo, ali pa so pomanjkljivo izvedene.

Za Spodnjo Savinjsko dolino bi lahko trdili, da je v članstvu KZ zastopanih do tretjine ženskih članic — ali pa še celo več. V KZ Braslovče na primer je med 287 člani 104 žena, v KZ Gotovlje med 126 člani 43 žena, v Taboru med 310 člani 105 žena, v Šmihelu med 69 člani 26 žena, v Trnavi med 106 člani 42 žena itd. V teh zadrugah so tudi gospodarski uspehi najboljši in k tem prinašajo nemajhen delež številne žene-članice.

Drugod pa je odstotek žena v članstvu zadruge znatno manjši, ponekod kar porazen. V KZ Podsreda je od skupnih 149 članov zastopanih komaj 14 žena v zadrugi. V KZ Prevorje od 108 članov komaj 8 žena, v KZ Gornji grad od 153 članov samo 16 žena in v Rimskih Toplicah od 107 članov le 18 žena.

Tu vidimo, kako velike naloge še čakajo ne samo zadruge, temveč vse politične, družbene in strokovne organizacije in društva za vključevanje žena v zadruge, za prepričevanje, naj žene kandidirajo za zadružne svete — in kar je najvažnejše, naj bodo žene tudi izvoljene.

Žalostno je že dejstvo, da imamo v Sloveniji najmanj žena v občinskih ljudskih odborih v vsej državi. Te slabe izkušnje lahko dobro izkoristimo pri volitvah v zadružne svete.

Metalurška industrijska šola Štore razpisuje delovna mesta za:

RAČUNOVODJO

Pogoji: samostojen računovodja(kinja) z dovršeno srednjo ekonomsko ali njej enakovredno izobrazbo z večletno prakso.

MATERIALNEGA KNJIGOVODJO

Pogoji: primerna izurjenost.

Prošnje z navedbo šolske izobrazbe in eventualnih dosedanjih zaposlitev pošljite na upravo šole. — Nastop službe takoj ali po dogovoru Plača po »Pravilniku o plačah«.

Razmeram primerna seja

svetov za kmetijstvo in blagovni promet v Šoštanju

Nerazumljivo visoke cene kmetijskih pridelkov, neurejenost trgovske mreže, zastajanje kmetijskih pridelkov v času nakupovanja ozimnic, vse to je sprožilo omenjeno sejo in dalo njenemu poteku tudi primeren ton ter potek.

Zbrali so se člani sveta za kmetijstvo sveta za blagovni promet in zastopniki trgovskih podjetij, raznih zadrug ter političnih forumov šoštanjske občine.

Uvodoma je predsednik Občinskega odbora SZDL tov. Marolt opozoril na vse nezdrave pojave pri odkupih kmetijskih pridelkov in pri oskrbovanju dveh močnih industrijskih središč v občini, potem pa so navzoči izmenjali svoja mišljenja o teh stvareh. Govorili so v zelo kritičnem tonu, vendar z namenom, da bi nezadovoljivo stanje čimprej s skupnimi močmi izboljšali. Razumljivo je, da se potrošnikom zdi stanje na trgu nemogoče. Zastopnik potrošniškega sveta iz Velenja ni prikazoval samo žalostnega dejstva, da so cene raznim kmetijskim pridelkom v Velenju višje od onih v Celju, temveč je ugotavljal celo to, da jih dostikrat enostavno ni. Medtem so spet drugi trdili, da je trgovska mreža, vsaj del trgovin, skrajno neelastična ter da rudarji še danes ne vedo, kje bodo lahko kupili ozimnico, kakšne bodo cene itd. Zastopniki nekaterih proizvajalcev kmetijskih pridelkov pa so se pritoževali nad nesocialističnimi postopki trgovske mreže, ki v nasprotju z vsako moralo navijajo cene v času, ko proizvajalci tudi preko zadružnih organizacij ne morejo vnovčiti svojih pridelkov. Precej dolgo so se zadržali ob problemu velenjske tržnice. Velenje ima za te namene nalašč zgrajeno poslopje z velikimi skladišči, toda stavba s skladišči vred ne služi svojemu osnovnemu namenu. Ostre kritike so bili deležni odgovorni ljudje, ki bi morali v Velenju urediti tržnico, kamor bi zadružniki prinašali zelenjavo, sočivje, sadje in ostale pridelke, ki sedaj prihajajo (ali pa tudi ne) celo iz Celja, Prekmurja in Ljubljane na velenjski trg. Žene zadružnice so organizirale pravcato akcijo, da bi bila ta tržnica založena. Ko so prišle, tržnice enostavno ni bilo, postavile so svoje košare na tla, prodajale kakor se je kateri zdelo prav. Nihče jim ni nasvetoval okvirnih cen za posamezne pridelke, medtem ko so pristojbino za uporabo »tržnice« (ki je ni) zelo hitro pobrali.

Navzoči pa niso zgolj ugotavljali nerednosti in napake. Marsikateri je ostro postavil zahtevo, da se vse to kar najhitreje uredi, ker od golega ugotavljanja in sejanja na sestankih stanje ne bo boljše. Kritizirali so tudi občinski aparat, da je v takih primerih premalo elastičen in da zamuja s svojimi ukrepi dejansko stanje na terenu.

Na tem posvetovanju so sprejeli tudi ustrezne sklepe, da bi ta vprašanja kar najhitreje uredili. To je bila učinkovita in razmerom primerna seja, zato smo se odločili za

Ogled na licu mesta

Pot nas je vodila iz Šoštanja, mimo prazne šoštanjske tržnice proti Velenju. Prepričati se nam ni bilo treba, da je narava letos darežljivo razgrnila svoje sadove. Vožnja pod upognjenimi vejami sadja, mimo njiv, na katerih so kmetje pospravljali blago, je nudila tako sliko, kakršna se kaže vsakemu, ki zavije izza zadnjih hiš predmestij. Pri trgovskem podjetju »Bazen« se nismo ustavili. Čeravno ni sodobno urejena, ta trgovina velja za najboljšo. Tu sprejemajo naročila za ozimnico in jo bodo tudi preskrbeli po najnižji možni ceni. Da v Velenju ni tržnice za kmetijske pridelke, smo se prepričali ob pogledu na dve improvizirani stojnični mizi.

Prodaji kmetijskih pridelkov namenjena stavba je bila naš cilj. Fasadna stran potrjuje mnenje govornikov na seji. Špecerija, mesarija, bife in mala zelenjavna trgovina. In drugi prostori? Za lokali velika skladišča, enaka pod temi v kleti. Nad 30 vagonov bi vskladiščil spreten trgovec. V skladiščih razno blago, največ steklenic žganih pijač, vreče, pohištvo, sadje, zelenjava. V kleti nekaj krompirja, embalaža, drugače praznina.

Dežju naših vprašanj je sledil dež odgovorov. Vprašanj ne bomo zapisali, uganili jih boste ob odgovorih upravnika kombinirane trgovine:

Čudim se, da trdite, češ mi ne skrbimo za ozimnico. Lani smo tako kot letos zbrali prednaročila. Krompir smo na primer imeli do poletja stalno na zalogi. Tudi jabolka, ki so nam zgnila zaradi visokih cen. Zakaj ne odkupujemo v okolici Velenja? Šalek prodaja raje sam. Drugi deloma tudi sami, nekateri pa hočejo vnovčiti prevelike količine. Toliko pri nas ne gre v denar. Zato raje vzamemo od »Agroprometa«, ki da tudi po nekaj zabojev. Poglejte tu imamo zaboj lepega stročjega fižola iz rudniške vrtnarije. V štirih dneh ga je kljub nizki ceni šlo komaj pol zaboja, druga polovica nam gnije. Tale kup posušene rdeče pese smo kupili na zahtevo, zakaj je nimamo. Ko smo jo imeli, je nihče ni kupil. Poglejte te zaboje hrušk. Prvovrstne, cena ni pretirana, toda zgnile nam bodo.

Čudno?! Premalo časa smo se zadržali ob tem problemu, da bi izvrtali kaj je res, kaj ni. Skrb Velenjčanov je, kje bodo dobili ozimnico, toda naročila sprejema tudi kritizirana trgovina. Trg v Velenju ni založen, toda v trgovini gnije blago. Blago gnije zadrugam in kmetom na polju, v trgovini pa je blago iz Celja, Grosuplja itd. Ostro negodovanje zakaj ni tržnice na prostem, v trgovini pa tožijo, da niti teh malih količin ne morejo prodati. Od kod se potem zalagajo Velenjčani. Najbrž od tam, od koder dobijo blago ceneje. Vsak ima pač k sebi obrnjene roke.

Vsekakor dobro uro poprej končana seja v Šoštanju ni bila zastonj.

-c. -k.

V skladišču »tržnice« v Velenju je najti vse. Od zelenjave, sadja, moke, sladkorja, alkoholnih pijač, pa do pohištva, koles in nagnitih poljskih pridelkov. Velenjčani trdijo, da je trg v Velenju premalo založen in da so vse stvari predrage, upravnik prodajalne pa spet trdi, da ne gre nič v prodajo. Kaj je torej res?

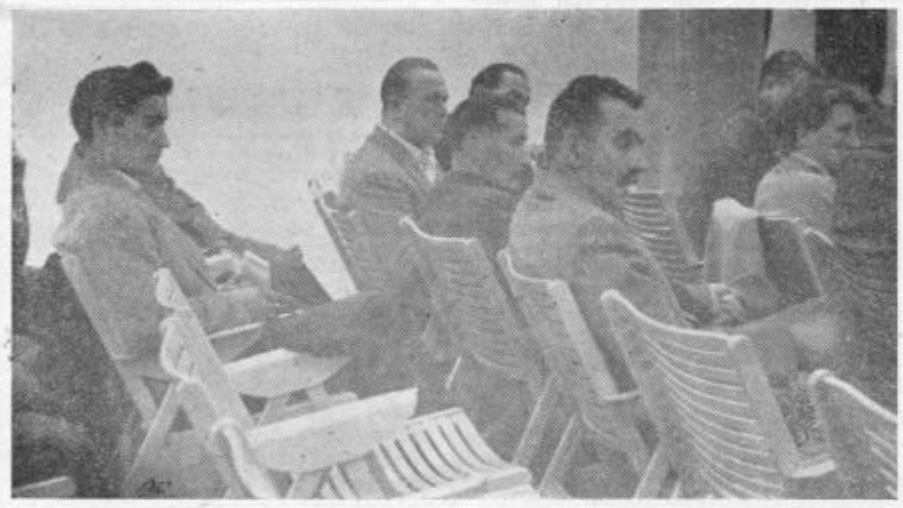

Na seji o odkupih in tržišču v šoštanjski občini je bilo precej burno. Prepričani smo, da bo tudi zaleglo.

Idiličen je kraj pod strmimi smrekovimi pobočji, kamor hodijo iskat zdravja tuberkulozni ljudje iz vse Slovenije. Topolšica je priznano zdravilišče, kjer se bolniki dobro počutijo, saj raztresene stavbe sredi tihe prirode ne dajejo mučnega vtisa bolnišnice. Na sliki moderna zgradba za moške bolnike.

»ČASOPISNA INŠPEKCIJA« PRI SZDL V TOPOLŠICI

Sodelovanje množičnih organizacij - odlično

O kaki inšpekciji ni niti govora. Zanimalo nas je samo, kako dela krajevna organizacija SZDL v tem kraju in kako opravlja svoje politično poslanstvo na svojem območju.

Kraj je slikovit, gospodarsko raznovrsten, taka pa je tudi problematika, s katero se organizacija SZDL srečuje. Središče zdravstveni center, zaradi značaja strogo ločen od okolice. Za Topolšico pasivni in zaostali hribovit predel, pred njo širok pas plodovitejših površin, ki loči kraj od industrijskega Šoštanja.

Predsednik SZDL v Topolšici tovariš **Anton Poljanšek** nam je o delu organizacije nadrobno pripovedoval. V izvlečku bi našim bralcem posredovali le-to takole:

V organizicijo je vključenih 84% vseh volivcev. Odstotek raste spričo pritegovanja redkih starejših, ki še niso člani, najbolj pa spričo stoodstotnega vključevanja mladih ljudi, ko dopolnijo ustrezno starost. Pretežni del članstva je iz vrst uslužbencev in delavcev v zdravilišču. Ostali del so kmetje in delavci, ki hodijo na delo v bližnji Šoštanj. Sestav je torej zelo raznovrsten.

V pogovoru smo lahko opazili, da je v Topolšici izredno živahno sodelovanje vseh organizacij. Tudi razporeditev sil je taka, da bi jih lahko jemali za vzgled. Tu se na eni glavi ne grmadi desetine funkcij. V Zvezi komunistov ni na primer nikogar, ki bi ne bil vsaj odbornik kake organizacije.

Neposredna okolica zdravilišča je podeželje. Kako je torej sodelovanje in kako SZDL opravlja svojo politično vlogo v pogledu izredno važnih nalog na področju kmetijstva?

Sodelovanje je bilo baje tesnejše in obilnejše, ko je v kraju bila kmetijska zadruga. Toda tudi zdaj so stiki tesni in sodelovanje ni prenehalo. Ravno v času priprav za volitve zadružnih svetov se je vključila celotna organizacija v politično delo na vasi. Pa ne samo zdaj. Pasivni deli, kjer poleg zaostalosti vlada tudi pijančevanje in revnost, so nujno potrebni rešitve. Ne zgolj kmetijam v dolini, predvsem kočarijam v bregovih bo treba pokazati pot do boljšega življenja. O teh stvareh bodo ob sprejemanju perspektivnega načrta kmetijske zadruge spet morali govoriti in v plan napredka vključiti tudi ta predel.

Prosvetno življenje v Topolšici je živahnejše kot bi pričakovali. Domače društvo uprizarja dobre prireditve, tako za goste zdravilišča, kot za prebivalstvo. Zdravilišče pa je vzrok, da tu zelo pogosto vidijo in slišijo kulturne in umetniške skupine iz večjih mest. Če bi imeli prostore, bi prosvetno življenje še bolj zaživelo. Škoda je, da je preureditev pritličnega prostora v šoli za te namene zaenkrat odložena, dasiravno imajo zbranega že precej materiala.

Zelo pereč problem v Topolšici je vodovod. Tudi to gre le počasi naprej. Nekatere ceste so bile popravljene, tudi nekateri mostovi. To pa so tudi poglavitna vprašanja, ki so jih volivci omenjali kot prioritetna na svojih zborih. Odborniki, ki so bili na tem terenu izvoljeni, pogosto prihajajo med volivce in se zavzemajo za njihove težnje kolikor je pač v okviru skupnih interesov ter potreb občine mogoče. Posebne vrste pa je položaj v pogledu sodelovanja Socialistične zveze z organi družbenega upravljanja v zdravilišču samem. Le-to je republiška ustanova in to dejstvo daje delu na tem področju svojevrsten pečat. Vendar je tudi tu sodelovanje kolikor je mogoče tesno in koristno, tako s strani uprave ustanove kot s strani organizacije SZDL.

Ukinitev nekaterih občin v celjskem okraju

Republiški zbor Ljudske skupščine LRS je na zasedanju 24. novembra sprejel vrsto zakonskih predlogov s področja organizacije oblasti in uprave, med njimi zakonski predlog, s katerim se v celjskem okraju ukinejo občine Kozje, Rogaška Slatina, Vojnik in Vransko.

V obravnavi o predlogu tega zakona je govoril tudi ljudski poslanec iz Rogaške Slatine, Lojze Libnik, ki je nadrobno pojasnil zakonski predlog glede ukinitve omenjenih občin v celjskem okraju. Sprejeti zakon ustreza nadaljnji uveljavitvi komunalnega sistema in odpravlja take občine, ki so bile več ali manj administrativnega značaja in ki so zavirale razvoj kumunalnega sistema na njihovem območju. Vse te občine bodo priključene k svojim gospodarskim, komunalnim in kulturnim središčem, rogaška in kozjanska torej k šmarski, vojniška k celjski in vranska k žalski občini.

S SEJE OBČINSKEGA LJUDSKEGA ODBORA V ŽALCU

Važni odloki, smernice in sklepi

SKROMNA, VENDAR SODOBNA STANOVANJA — DO LETA 1961 BO 150 NOVIH STANOVANJ — V NOVIH ZGRADBAH EKONOMSKE NAJEMNINE — ODLOK O DOPOLNILNEM PRORAČUNSKEM PRISPEVKU — KAKO REŠITI TEŽAVE V RUDNIKU ZABUKOVCA?

Oba zbora občinskega ljudskega odbora Žalec sta na zadnji seji sprejela vrsto predpisov s področja gradnje stanovanj. Te predpise so oni občani, ki so vložili prošnje za gradbena dovoljenja, že težko čakali, saj je bila gradnja stanovanj od letošnjega aprila dalje skoraj zavrta. Zanimivo pa je dejstvo, da je žalski ljudski odbor vse štiri odloke in še smernice za določitev najemnin sprejel skoraj brez vsake razprave. Nekaj vprašanj je bilo stavljenih le glede komunalnega prispevka.

Novi predpisi žalske občine o stanovanjski izgradnji težijo za tem, da bi se gradila sicer skromna, pa vendar sodobna stanovanja, da bi se s čim bolj sklenjenim zazidavanjem posameznih okolišev doseglo zmanjšanje stroškov za komunalne objekte in tudi prenehalo z uporabo kmetijskih zemljišč za gradbene parcele. Slednje je toliko važnejše, ker v občini Žalec po dosedanjih predvidevanjih kmetijskega perspektivnega plana primanjkujejo prav njivske površine. Določilo, da smejo stroški za komunalne naprave, t. j. za vodovod, kanalizacijo, električno napeljavo in cesto znašati največ 15% predračunske vrednosti stanovanjske zgradbe, bo vsekakor pospešilo sklenjen način gradnje in tudi omejilo gradnjo individualnih stanovanjskih hišic. Odlok o programu stanovanjske izgradnje določa, da se do leta 1961 zgradi 150 novih stanovanj. Za ta program je predvidenih 301 milijonov dinarjev, od tega 192 milijonov iz stanovanjskega sklada, 109 milijonov pa lastnih sredstev investitorjev. Izvedba programa stanovanjske graditve v žalski občini bo poverjena Zavodu za stanovanjsko izgradnjo v Celju.

Smernice za določitev najemnin, ki jih je prav tako sprejel ljudski odbor na tej seji, pa določajo, da se za vsa stanovanja, ki so v zgradbah, zgrajenih po letu 1945, določijo ekonomske najemnine. Enake najemnine se bodo določile tudi za stanovanja v starejših zgradbah, če po ureditvi, načinu gradnje, razporedu stanovanjskih prostorov in komfortu odgovarjajo sodobnim načelom gradnje stanovanj. Ekonomska najemnina se bo določila tako, da se mora vrednost zgradbe amortizirati v 100 letih, za vzdrževanje se bo računalo 1—3% vrednosti objekta, za posebno opremo, kot so električni štedilniki, bojlerji, vzidane omare ipd., pa se bo zaračunavala posebna pristojbina v višini dejanske amortizacije. Končno stremi ta predpis še za čim večjim izkoriščanjem stanovanjskega sklada. Zato bodo najemniki, ki imajo eno sobo več, kot jim pripada po občih stanovanjskih kriterijih, plačali za 50% večjo najemnino, v kolikor pa bo višek stanovanjskega prostora še večji, se bo znesek najemnine povečal za 100%.

Seja se je posebno razživela med razpravo o predlogu odloka o dopolnilnem proračunskem prispevku. Nekateri odborniki so bili odločno proti sprejetju tega dloka, čeprav je bilo določilo o obveznosti plačevanja dopolnilnega proračunskega prispevka iz osebnega dohodka že izglasovano v družbenem planu gospodarskega razvoja občine za leto 1958. Po živahni razpravi je bil predlog spremenjen v toliko, da so plačilu dopolnilnega prispevka zavezane one gospodarske organizacije, ki bodo izplačale več kot 2 plači preko plač po tarifnem pravilniku, dočim bi naj bila po prvotnem predlogu druga plača že obdavčena. Odlok stopi v veljavo 1. oktobra in se nanaša na vsa izplačila od tega dne dalje.

Med razpravo o tem dopolnilnem proračunskem prispevku pa je bilo mogoče ugotoviti še to: Ko je predsedujoči povprašal, zakaj se odborniki upirajo sprejetju odloka o dopolnilnem proračunskem prispevku iz osebnega dohodka, ko so to isto določilo že izglasovali z družbenim planom, je bilo čuti glasove, da določil družbenega plana nihče ne jemlje tako resno, kot določila posameznih odlokov! Vsekakor zanimivo gledanje na družbeni plan, ki naj bi bil osnovni gospodarski zakon občine!

Oba zbora sta končno razpravljala o 11 milijonski poslovni izgubi Rudnika rjavega premoga Zabukovca v prvem polletju letošnjega leta. Ta rudnik namreč zaradi spremenjenih odkopnih prilik v minulem obdobju ni dosegal planirani asortiment — manjkalo mu je kosovca in kock, istočasno se je povečala poraba jamskega lesa preko planiranih količin zaradi izredno težkih jamskih prilik, cene materialu so se dvignile pa še revalorizacija osnovnih sredstev je vplivala na stroške. Tem negativnim komponentam tudi sami delovni napori zabukovških rudarjev niso mogli zadoščati. Od že navedenih 11 milijonov je 7 milijonov pokritih z rezervnim skladom, znesek okrog 4 milijonov, ki se nanaša na izplačila preko plač po tarifnem pravilniku, t. j. 10% enomesečne plače (!), pa je treba vrniti in se ne sme kriti z rezervnim skladom. Banka bi zato morala — po veljavnih predpisih odtegovati od rednih plač rudarjev toliko časa, da bi bil znesek vrnjen. Po obvestilu, ki ga je banka poslala občini in rudniku, bi naj odtegovala vsak mesec po 5%.

Odborniki obeh zborov so bili soglasno mnenja, da do znižanja plač izpod plač po tarifnem pravilniku v zabukovškem rudniku ne sme priti. Enotno je bilo mnenje, da ni krivda rudarjev, če so odkopne in jamske prilike takšne, da imajo včasih v daljšem obdobju pri neprimerno večjih delovnih naporih manjši proizvodni učinek. Zato sta oba zbora soglasno izglasovala sklep, da se žalska občina odreče onemu delu proračunskega prispevka, ki ji pripada po lestvici participacije. Videz pa je, da samo ta ukrep, ki bo nanesel okrog 9 milijonov din, ne bo zadoščal in da bo podoben ukrep moral sprejeti tudi okraj.

Kljub pestrosti in zanimivosti te seje žalskega občinskega ljudskega odbora pa menimo, da je bil tudi tokrat dnevni red seje preobširen. Oba zbora sta sprejela 12 odlokov, sklepov in smernic, dala pristanek za 7 poroštvenih izjav, odobrila 2 investicijski posojili, obravnavala razrešitve in imenovanje 17 oseb in organov, obravnavala zadevo zabukovškega rudnika in razne druge zadeve, poleg tega je zbor proizvajalcev imel še posebno sejo in sklepal o razpisu nadomestnih volitev. Razumljivo je, da so po peturnem sejanju odborniki pri tako širokem dnevnem redu utrujeni, pa tudi razprava se ne more prav razviti.

-šk-

Ob letošnjih izkopavanjih v Žičah

Zemlja je velika ohranjevalka vsega, kar je zavrgel čas. Dobe se nanizujejo v plasti, katere se vrste kot listi v knjigi življenja. Ko koplješ v globino, listaš po tej knjigi, segaš v čas. Posamezne dobe se predstavljajo kot kulturne plasti, v katerih so se stoletja strnila v nekaj pedi zemlje. Življenje je odmrlo, ostale so njegove sledi. Za temi sledmi iščemo iz prirojene nam radoznalosti, da bi mogli odgovoriti na večno zanimivo vprašanje: od kod smo in kam gremo. Odgovori na to vprašanje so od nekdaj oblikovali svet ter mu dajali duhovno in čustveno vsebino.

Če kopljemo v naš srednji vek, se prestavljamo v izrazito idealistično epoho, ko je animistična predstava posmrtnega življenja obvladovala človeško miselnost in s tem oblikovala tudi njegovo življenje kot predpripravo za onostranstvo. Ideji onostranstva je posredno služilo delovanje vsega vernega človeštva, neposredno pa kontemplacija svečeništva, ki je bilo ekonomsko rešeno vsakdanjih skrbi in se je zato moglo toliko intenzivneje predajati službi onostranstva, katerega je poskušalo približati vernikom predvsem preko posvečenih oblik umetnosti, te najvišje in najžlahtnejše emanacije človeškega duha. To delovanje je za nas važno, ker nam je dalo stvaritve, ki predstavljajo poleg tvorbe živega jezika, osnove nacionalnega kulturnega patrimonija.

Ena takih stvaritev srednjeveškega duha je naša žička kartuzija, ki je sui tempore pomenjala največje kulturno in ekonomsko središče slovenskega Podravja. Sedaj leži že dobrih 160 let v razvalinah in pokrivata jo ruša in gozd. Dva do tri metre debele zemeljske plasti so brezobličile mesto, kjer so nekoč izbrani ljudje po čudnih zakonih dialektike gojili v samoodpovedi in premagovanju moralne sile svojega časa. Te žrtve niso bile zaman, kajti svetovni nazor ni fraza, ampak je aorta, ki poganja življenjske sokove skozi vse delovanje in mišljenje človeka, katerega projekcija je obdajajoči ga svet. Človek ustvarja in podira svetove in v enega takih podrtih svetov zremo, ko si ogledujemo razvaline žičke kartuzije.

Tvarni paralelizem nas zavaja v predstavo časovne sočasnosti, v resnici pa je samostan nastajal 300 let (od 12. do 15. stol.) ter se romanske cerkve neposredno dotikajo gotski refektorij, malo križno hodišče in dvonadstropna kapela — mavzolej. Romansko statičnost 12. stol. prerašča gotska dinamika 15. stol., ki je dala Žičam ono stilno noto, ki se nam zdi navidez najbolj srednjeveška, v resnici pa že pomenja deklinacijo k racionalizmu renesančnega humanizma.

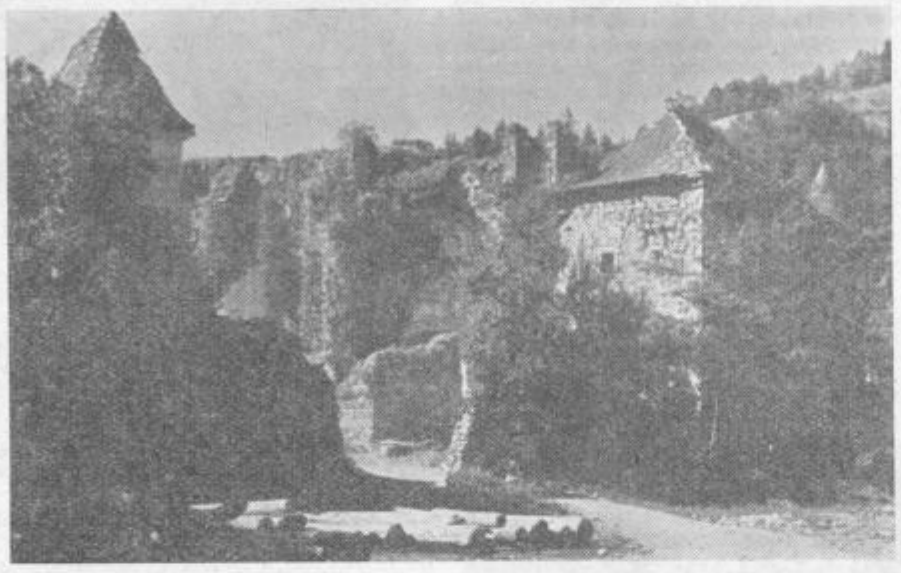

V skritem kotičku pričajo razvaline, da je tu nekoč bilo eno izmed najpomembnejših cerkvenih in posvetnih središč pri nas. Legenda pravi, da ga je dal postaviti štajerski vojvoda Otokar, ki se je v teh prostranih gozdovih izgubil, odkrili pa so ga lovski psi, ki so sledili zajcu — le-ta pa se je baje vojvodi skril pod plašč.

Letošnja izkopavanja so komaj načela problematiko, katero so spletla stoletja okoli navidezno skromnih razvalin. Koncepcija samostanske naselbine še vedno ni prezentna, vendar so že dosedanji rezultati pomedli v koš vse dosedanje rekonstrukcije in hipoteze o nastajanju tega pomembnega kulturnega žarišča ter postavili tekoča raziskovanja v vrsto velikih kulturno-zgodovinskih akcij naše povojne dobe. Izkopavanja se bodo etapno nadaljevala. V prihodnjem letu naj bi po možnosti »spravili na dan« jedro naselbine ter na ta način omogočila študijsko izrabo dobljenega materiala kot celote. Čeprav so dosedanji rezultati pomembni (mnogi kamnoseški fragmenti, delno odkrita tlorisna zasnova naselbine), so vendar fragmentarni in ne povedo vsega, kar bi lahko, ker jim manjka relacij z onimi deli naselbine, ki so še pod zemljo. Upajmo, da bo okrajnemu Referatu za spomeniško varstvo uspelo v naslednjih dveh letih to nalogo izvršiti in obogatiti našo ožjo domovino s kulturnim spomenikom, katerega študij bo doprinos v kulturno zakladnico našega naroda.

Jože Curk

Sartre in Fry

PRED GOSTOVANJEM »GLEDALIŠČA AD HOC« v SLG

Igra o neuničljivem Feniksu, če ji odštejemo pesniško atmosfero, ki jo je z njo obdal Christopher Fry, je v bistvu anekdota, posmeh ženski nestalnosti. Fry je preko Taylorja prevzel antično anekdoto, a ji je s pomočjo svojega pesniškega izraza dal ne le drugačno poanto, marveč tudi globoko človečnost in visoko umetniško vrednost.

Nesrečna mlada vdova, nežna čustvena in impulzivna Dynamene se je preselila v grobnico svojega pravkar umrlega moža, kjer hoče iz ljubezni do njega od gladu umreti in se tako spet sniti z njim v Hadu. Obupana objokuje ljubljenega moža in svojo izgubljeno srečo ter vdano pričakuje odrešilne smrti. Z njo je tudi njena služabnica Doto, vedro, dobrosrčno in užitkov željno dekle, ki si kljub svojemu realističnemu čutu ne more kaj, da ne bi spremila svoje gospe — in čeprav v smrt — iz vdanosti in skrbi za njo pa tudi zato, »da ne bi morda kaj zamudila«, kot pravi sama. Doto sicer ne razume gospejinega početja — kot Sančo ne razume don Kihota, vendar se skuša prilagoditi gospe in ji pomagati pri njenem žalovanju, čeprav ji to ne gre prav od srca.

Tedaj se pojavi mlad korporal, ki je zunaj pokopališča stražil šest obešencev in ga je luč svetilke privabila v grobnico. Tegeus, rahločuten, zanesenjaški mladenič z bogato domišljijo, je v tisti dobi, ko človek doživi prva grenka spoznanja in prva razočaranja, ki so tem večja, čim lepšo predstavo o življenju si je ustvarila njegova fantazija. Zato mu je postalo življenje »snet, zeleni volk, plesen, trhel les ...« Tu v grobu, na kraju smrti pa najde v Dynameni »vizijo, upanje, obljubo, tako vztrajno strast, vnemo, brezskrben pogum«, vse tisto, kar je doslej zaman iskal. Dynamene mu je vrnila vero v življenje in v človeško naravo in s tem hkrati vzbudila v njem prvo resnično in globoko ljubezen. Tudi mlada vdova ne more ostati ravnodušna spričo silnega čustva, ki ga je bila zanetila, vendar ta novi utrip srca sprva duši v sebi, ga zatajuje in se bori z njim, a zmeraj šibkeje, dokler je končno čustvo ne preraste in se mu z vsem zanosom preda. Toda na komaj razcvelo ljubezen, vzbujeno iz predsmrtnega sna, že preži smrt. Medtem ko jo je mladi vojak Dynamene pridobil za življenje in ljubezen, so sorodniki enega izmed obešencev ukradli truplo in ga pokopali. In »paragraf tretji pravil« določa, da mora v tem primeru malomarni stražar »zavzeti mesto pogrešanega moža«. V trenutku skrajnega obupa najde Dynamene rešitev: Viriliusovo truplo naj nadomesti ukradenega obešenca in reši Tegeusu življenje. Njeno opravičilo zveni zanosno in prepričljivo: »Ljubila sem njegovo (Viriliusovo) življenje, ne njegovo smrt. In zdaj lahko dava njegovi smrti moč življenja... Da bom lahko čutila, kako se spet giblje na svetu in dopolnjuje najino srečo. To je več kakor je zmogla moja žalost.«

Fry je dal »Feniksu« podnaslov komedija, vendar bi bili v zmoti, če bi ta naziv jemali v običajnem smislu. Izrazito komedijski v igri je njen situacijski obrat in komičen je sočni lik prostodušne, dobrovoljne in zvedave služabnice Doto. In smešno je le-to, da je Virilius, ta dolgočasni, domišljavi, omejeni, trezni uradniški filister, ki je bil tako točen, da »bi lahko naravnali sonce po njem,« ki je »ves svet podredil vsakdanjemu toku svojih navad«. Tegeus pa ji odkrije nov, doslej neznan svet; svet, ki ga je samo slutila in po katerem je podzavestno hrepenela. Šele ob njem prvič začuti mogočni čar duševnega zbližanja in popolnoma intimnega razumevanja dveh človeških src. Virilius — votli malik se tej sili ne more upirati, umakniti se mora drugemu vrednejšemu. In prav je tako. Fry sam se ljubimcema smehlja ljubeznivo in z odobravanjem.

Popolno nasprotje Fryeve hvalnice ljubezni in življenju pa so Sartrova »Zaprta vrata«. Drama se dogaja v peklu, kjer se znajdejo sadist in strahopetec Garcin, lezbijka Ines in detomorilka Estelle; troje najbolj izprijenih in bednih človeških bitij, nalašč izbranih, da se bodo vso večnost sovražila med seboj in drug drugemu zadajala peklenske muke kot kazen za zlo, ki so ga storila v življenju. Sartre je dogajanje odmaknil vsakdanji resničnosti in mu dal fantastični okvir zgolj zato, da je lahko prikazal do skrajnosti pritirano človeško zlo. Vendar ta tipično sartrovski svet, ki nam v njem avtor razkriva najbolj pervertirane strasti in nagone, razodeva visoko moralno osnovno idejo drame; idejo o človekovi moralni odgovornosti do družbe in do sebe samega. Christopher Fry je iz kočljive anekdote ustvaril spev ljubezni, Sartre pa nam surovo in brezobzirno razgalja pošastno brezno človeške duše in, kot pravi znani francoski kritik Gaëtan Picon, »razgrinja pred nami vse razloge za obup, samo zato, da bi spoznal, če bomo preko njih našli smisel življenja«.

Draga Ahačič

Štiri nove knjige mariborske založbe „Obzorja“

Med novimi izdajami podjetne mariborske založbe bomo danes zabeležili dve povestni — leposlovni knjigi in dve poučni, ki naj služita svojemu namenu kot priročnika.

Dve povestni knjigi sta izvirni roman mladega našega pisatelja in prevod iz nemščine. Domače delo je napisal Saša Vuga »Veter nima cest« in ga izdal kot svoje prvo delo za odrasle. Pisatelj je rojak Ivana Preglja in Franceta Bevka, torej Tolminec, ki je tudi snov za roman zajel iz tamošnjega življenja v malem mestu, ki ga pa ne imenuje. Tudi glavne osebe, tri upokojenke: Malka, Pepika in Slavica bi mogle živeti tudi kje drugje in ne ravno na Primorskem z odsevi na fašistične čase. In okoli te trojice se suče dejanje te zamotane povesti, ki ga je težko zajeti v kratek prikaz. Knjiga je slika življenja malih ljudi v letih po veliki vojni, ko je še polno težkih spominov in ljudi, ki jih je življenje le dobe iztirilo. Le tu in tam se nam prikaže žarek novega življenja, mladine, ki bo laže šla skozi življenje brez takih utisov in zmed. Zanimiv pa je jezik, poln lepih primer in slik in zato smemo upati, da nam bo avtor s tem svojim »orodjem« kmalu odprl pogled v bolj zbrano, novo svoje delo.

Naslednja knjiga je prevod iz nemščine z novelo Otto Ludviga »Med nebom in zemljo«. To je nekoliko romanopisna zgodba trikota: dva brata in ena žena v življenju malega mesta nekje na Nemškem v prejšnjem stoletju (kako daleč je že to!). Prav zaradi načina, kako je avtor opisal dogajanja med temi ljudmi in okolico ter kako je posegel v psiho svojih junakov je tisto kar mu je samo s tem delom ustvarilo ime. Bilo je prevedeno v razne evropske jezike in tako je našlo pot tudi v knjižno zbirko založbe »Obzorja«. Tudi našemu bralcu in današnjemu človeku je potrebno, da se mu oko obrne tu in tam iz sedanjosti v preteklost. Tako spoznava stari svet in ljudi, tudi nauči se ob tem to in ono, pa odpočije se ob takem branju. Ob tej knjigi bomo našli i to i ono.

Knjiga že pokojnega zdravnika, dr. Mirka Černiča, sega v področje, ki zaradi specifičnosti seveda ne bo moglo zanimati širšega kroga interesentov slovenske knjige. Knjiga nosi ime »Vejavica«. To je delo, v katerem so zbrani deloma objavljeni članki, v katerih je vzel avtor na rešeto jezikovno plat naših zdravstvenih knjig, to je: prevejal je jezik njih piscev. Seveda se to tiče v glavnem zdravnikov, ki pišejo in ki morajo večkrat ustvarjati tudi naš zdravstveni jezik. Dr. Černič je z uspehom segel v to dokaj nečisto ali bolje nerazčiščeno jezikovno torišče, kakor nam o tem priča pred časom izišli »Zdravstveni besednjak« in upati smemo, da bo to drobno a potrebno delo rodilo dobre sadove.

Seveda pa taka knjiga ne miče širokega kroga bralcev. Toda danes, ko nam čas, njegova naglica, bogate spremembe v vsem življenju itd., itd. premočno vplivajo tudi na skrb za jezik, bi ne mogli trditi, da se tudi povprečen človek ne briga za čistost našega jezika. Dokaz so nam vprašanja in odgovori v radijskih »jezikovnih pomenkih«, razni glasovi drugod, zakaj tako in zakaj ne tako. Torej skoraj da smemo reči tudi za to posmrtno Černičevo knjigo, da ne bo brez haska tudi za naše beroče občinstvo. Tak uspeh bi bil tudi veliko priznanje avtorjevemu delu.

Naslednja knjiga pa zares ne bo segla izven kroga poklicnih delavcev, katerim bo dober priročnik. To je knjiga avtorjev T. Laha in D. Vezjaka »Zunanja trgovina«. Knjiga bo potrebna mnogim našim podjetjem, ki imajo poslovne zveze s tujino in katerim je potrebno poznavanje organizacije te veje trgovine in vsega, kar je s tem v zvezi: mednarodna tržišča, mednarodni promet in kreditiranje, carine in tehnika zunanje trgovine. Prva izdaja tega priročnika je izšla že leta 1951 in nova izdaja dela je bila že prav potrebna.

Do konca leta bo izšlo pri založbi »Obzorja« še nekaj zanimivih knjig. Tako prvi del mnogo brane trilogije Teodora Plieviera »Moskva«, mladinski roman Poldeta Suhadolčana »Sejem na zelenem oblaku« in Miroslava Ravbarja »Zgodovina srbske, hrvatske in makedonske književnosti«, ki ne bo dobrodošla samo šoli, marveč bo koristen priročnik za vsakogar, ki se hoče seznaniti s slovstvom naših bratskih narodov.

Za še večje zanimanje pri vzgoji

Te dni je sklical krajevni odbor SZDL v Velenju konferenco z vsemi prosvetnimi delavci. Na njej so se pogovorili o izvenšolski zaposlitvi mladine, o večjem zanimanju družine za šolo in o idejnosti pouka v šoli. Razprava po nakazanih problemih predsednika SZDL tovariša **Lampiča** je bila zelo živahna. Menili so, da mora biti za dobro vzgojo mladine vsklajena vzgoja družine s šolo. Starše je treba v vse večjem številu privabiti na roditeljske sestanke, kjer bi razpravljali o aktualnih problemih vzgoje. Nujno je, da bi tudi stanovanjska skupnost v Velenju začela delovati. Predšolske mladine je polna cesta. Čemu so tam otroška igrišča?

Skrb za vzgojo mladine naj bi čutile vse množične organizacije. Tako so govorili na sestanku in sklenili, da bo SZDL z učiteljstvom organizirala sektorske konference s starši. Sestanek je bil ploden in če bodo poleg SZDL in rudnika pomagale šoli pri vzgoji še ostale množične organizacije, potem bo tudi vzgoja naših mladih vsak dan uspešnejša.

Gledališče v Celju na razpotju

OKRAJNI SVET ZA KULTURO JE ZASEDAL

Pred dnevi je zasedal Svet za kulturo in prosveto OLO Celje ter obravnaval kot glavno točko dnevnega reda problematiko Slovenskega ljudskega gledališča Celje.

SLG se je ob koncu leta znašlo v kočljivi finančni situaciji, iz katere vodita le dve poti: ali zmanjšati število deficitnih gostovanj, ali pa uvesti okrajno premijo v razmerju 1:4 na vsak dinar gledališkega bruto dohodka (kot je to storil OLO Maribor), s čemer bi se kril deficit incasa. Prva pot bi vodila gledališki ansambel nesporno k večji kvaliteti, saj bi se število gostovanj močno zreduciralo (SLG bi gostovalo samo v krajih, ki bi zagotovili kritje izdatkov), odpadlo bi tudi nekaj premier, itd. z eno besedo, SLG bi se prilagodilo finančnemu okviru, ki mu ga nudi OLO Celje ter ne bi poskušalo rasti preko njega. V drugem primeru bi SLG obdržalo svoje kulturno propagadno poslanstvo. Gostovalo v sedanjem ali še v večjem obsegu po okrajnem ozemlju ter širilo gledališko kulturo tudi v onih predelih, ki so sicer močno odmaknjeni od kulturnega središča. Katero pot bo SLG ubralo, bo odvisno od razumevanja merodajnih gotovo je samo eno, da po sedanji poti ne more več naprej.

Nadalje je Svet pretresel predosnutek zakona o knjižnicah, ki predvideva trdnejšo organizacijsko mrežo knjižnic, njih sestavo, poslovanje in kompetence. Ko bo novi zakon sprejet, bodo vnešene nekatere nove organizacijske mere tudi v to nevsiljivo toda najvažnejšo obliko kulturno-prosvetnega delovanja.

J. Curk

SOTELSKI:

Zgodba s ceste

Nadzorniška služba morda niti ni prijetna. Celo odgovorna je. In tega se je gospod Stržek zelo dobro zavedal. Njegov odsek je obsegal nekaj skupin delavcev, ki so delali na deloviščih njegovega podjetja. Redno jih je obiskoval in na svojih inšpekcijskih obhodih z vso resnostjo in strogostjo opozarjal, svaril. Rakodolski delavci, ki so delali na 20 km oddaljenem gradbišču, so se ga bali po besedah stare babice bolj »ko vrag križa«. Kako se ga ne bi? Saj si niso upali niti za dih na dolgo ustavljati pri delu, ko je prihajal izza ovinka in grma tako neslišno, kot bi hodil po šapicah. Včasih se je pripeljal z avtom, lepim obratnim »Moskvičem«, včasih pa je privrtel kar s kolesom, čisto navadnim »Rogovcem«. Takrat so se ga najbolj bali in so kar vztrepetavali.

Delavec Sovič je ob takih prilikah krhko zaklel in se takoj spomnil stroge žene, ki ga bo doma sprejela s sršečim pogledom. Čižek, ta pa si je potegnil kapo vselej globoko na oči, da bi se ne srečal s strogim nadzornikovim pogledom. No, čudno, kaj?

Zgodilo se je, ne enkrat samo. Posebno Sovič je to največkrat skusil na svojih plečih. »Vi, Sovič, mi boste odpeljali kolo na bazo. Jaz se odpeljem z avtom, ki bo vsak čas tu. Upam, da boste pravočasno na mestu. Že vnaprej lepa hvala! ‚Šiht' se vam pa tako štelje,« se je nekako dostojanstveno prijazno nasmehnil gospod nadzornik. In Sovič je sedel na svoje kolo, nadzornikovega pa si je oprtal na ramo. Tako je iz Rakovega dola kolo peljalo delavca Soviča in Sovič kolo, a gospod Stržek, ga je v oblaku prahu prehitel. Skozi pot, ki je Soviču zalival oči, je še opazil mahljaj mesnate bele roke, ki je zanihala za steklom.

»Vrag!« je skozi zobe pljuval Sovič. »Spet je zakačil mene. Zdaj že desetič. Čižek se mu zmuzne. Pogorelca je petkrat ulovil, na mene ima pa posebno piko. Madona, Mica bo spet z ognjem v strehi.« Tako je tiho molil kletvice predse in že ves moker gonil proti bazi. Izza gore so se dvigali črni oblaki. Prvi bliski so razparali nebo in ni bilo dolgo, ko se je vlila ploha. Lahko si mislite, kako vesela je bila huda žena Mica, ko se je mož šele pozno v noč vrnil ves premočen domov. »Kje se pa spet klatiš? Kar nikar se ne izgovarjaj, da imaš tako dolgo delo. Ti že pokažem tvoje oslanjanje po gostilnah. Misliš, da se dinarji po cesti pobirajo.«

»Gospod nadzornik, ta hudič frdamani — ne morem drugače reči! — me je spet poslal s kolesom domov, sam pa se je z avtom odpeljal,« se je jezno skušal opravičevati Sovič.

»Kaj te pa briga njegovo kolo. Vi dedci ste same šlape! Ti delaj svoj posel, nadzornikovo kolo pa te nič ne briga. Naj bo še stokrat nadzornik, za hlapca mu ne boš,« se je otresala huda Mica.

»No, no, ti tega ne zastopiš! Šef je šef! Pa saj mi piše ‚šiht!' Veš, da ne morem kar tako reči: ne!«

»Bimbo!« je revsknila Mica in zaloputnila vrata. No, in kako bi se potem Sovič ne bal gospoda nadzornika, da ga je kar mrzlo spreletelo, ko ga je videval na »Rogu«.

NOV ZADRUŽNI DOM V GALICIJI

Kar težko bi verjeli, da je tale — skoro bi lahko rekli impozanten zadružni dom, ki so ga v nedeljo Galičani slovesno odprli, zrasel v tako odmaknjeni vasi in pod tako težkimi pogoji v dobrem letu dni. Težko bi to verjeli predvsem tisti vaščani, ki pod mnogo lažjimi pogoji gradijo svoje zadružne domove 5 pa tudi 10 let. Toda Galičani so bili težki nalogi kos. Kdo bi lahko o tem, sicer res zakotnem zaselku še govoril o zaostalosti, če sreča tu vodovod, elektriko, telefon — v sredini rahlih galicijskih vzpetin pa novi, moderni zadružni dom, ki pomeni Galičanom središče gospodarskega, političnega in kulturnega življenja! Skupno delo pri gradnji zadružnega doma je Galičane še bolj povezalo v skupnih naporih za izboljšanje kmetijske proizvodnje.

Geslo galiških kmetovalcev se danes glasi: več hmelja, več žita, več živine in več sadja! Njihova vzorna kmetijska zadruga, ki je poleg otvoritve zadružnega doma v nedeljo praznovala tudi 10-letnico svojega obstoja, jim bo pomagala uresničiti te zamisli.

Ljudje se zbirajo — mladi, stari, od blizu in od daleč so prišli. Vsekakor pomeni 21. september pomemben dogodek za Galicijo. Nov zadružni dom otvarjajo. Tribuna je okrašena, kot je okrašen ves dom — slovenske zastave plapolajo na visokih mlajih, »ošopkani« so vsi ljudje, ki prisostvujejo tej slovesnosti. Še in še prihajajo nove skupine in skupinice, dve tri ure hoda, preko hribčkov in goličav jih vodi pot — izgleda da organizatorji proslave potrpežljivo čakajo zadnjih udeležencev.

Na tribuni se že razvrščajo gostje: zastopniki OZZ Celje, zastopniki žalske občine, zastopniki gospodarskih in političnih organizacij. Prišli so, da izrečejo priznanje prebivalcem te tihe, samotne vasi, ki praznuje danes tako pomembno delovno zmago.

☆

Domača godba zaigra himno. Dolgoletni predsednik KZ, tovariš Špeglič, stopi pred mikrofon in pozdravlja goste in vse navzoče. Domačini vedo povedati, da je bil duša borbe za zadružni dom. Iz njegovih besed pa zvemo, da so gališki kmetje-zadružniki darovali 97 m³ lesa, pripravili potrebno opeko in izvršili še druga pripravljalna dela za ta zadružni dom. Šele proti koncu lanskega junija so ga začeli graditi, vendar so lansko hmeljsko sezono že sušili hmelj v zadružni sušilnici. Da so prizadevni zadružniki lahko premagali vse, predvsem pa finančne težave, se imajo zahvaliti za vsestransko razumevanje in pomoč predvsem KPPZ Žalec, OZZ Celje in žalski občini.

Nov zadružni dom ima 3 sušilnice za hmelj, prostorna, podkletena odkupna skladišča (vskladiščili bodo lahko najmanj 10 vagonov sadja), 2 pisarni, sejno sobo, večjo dvorano, 2 družinski in 1 samsko stanovanje, spredaj pa tudi trgovski lokal s priročnim skladiščem.

Zadruga, ki predstavlja obenem tudi političen steber vasi, spada k najboljšim kmetijskim zadrugam celjskega okraja. V članstvo so vključeni, razen nekaj oddaljenejših družin, vsi vaščani. Preseženi plani v kmetijski proizvodnji kažejo, da zadružniki dobro delajo. Zelo so vneti za napredno kmetovanje. Letos so dobili 2 nova traktorja od KPPZ Žalec in jih kljub strmim legam s pridom uporabljajo. Letos so z njimi pokosili nad 50% površin.

☆

Obraz današnje Galicije pa so nam najbolj značilno pokazale besede predsednika zadruge, ko je dejal: »Današnji dogodek je za naš kraj ne samo politično, temveč tudi gospodarsko pomemben. Ko so sinoči goreli kresovi po naših hribih, mi je stopil v spomin čas, ko so pred 16 leti ožarili nebo plameni partizanskih hiš in odmevali streli fašistov, naperjenih v naše ljudi. Če je takrat pomenil ta plamen pogubo za naše ljudi, so sinočnji plameni pomenili simbol zmagoslavja žilavih ljudi nad delovnimi uspehi v svobodni domovini. Pokazati hočemo, da se da tudi v zakotnem kraju, kot je naša Galicija, napraviti prelomnico in dati sebi in skupnosti tisto, kar naša zemlja lahko da. Predvsem pa hočemo dokazati, da smo ljudje partizanskih krajev in da smo se pripravljeni boriti tudi na gospodarskem polju. To je za nas razumljivo dejstvo, s katerim ustvarjamo boljši kos kruha sebi in našim potomcem.«

☆

Zatem je Galičanom k veliki delovni zmagi čestital zvezni poslanec in predsednik OZZ Celje, tov. Franc Lubej. V toplih besedah je izrekel priznanje, da je že širokemu področju našega okraja znano, da so Galičani v ta svoj dom poleg družbenih sredstev vložili tudi mnogo osebnih naporov in tudi materialnih sredstev. Dograditev zadružnega doma spada k najvažnejšim akcijam, kar jih je gališka zadruga izvedla po vojni. Tovariš Lubej je Galičanom želel, da bi jim ta dom omogočil čim hitrejši gospodarski in kulturni napredek ter da bi predstavljal središče borbe za boljše življenjske pogoje našega delovnega človeka.

V istem smislu sta Galičane pozdravila s čestitkami k delovni zmagi še podpredsednik okraja in republiški poslanec, tov. Miran Cvenk in predsednik občinskega odbora SZL Žalec, tovariš Ivan Kovač. Tovariš Jože Borštnar pa je v imenu OZZ Celje posebej pohvalil še gališke mlade zadružnike, ki so pri razpisu tekmovanj za žalski Tabor dosegli prvo mesto in prvo nagrado. Ta aktiv mladih zadružnikov pri KZ Galicija je v okviru nedeljske proslave organiziral tudi uspelo strelsko tekmovanje z zračno puško.

☆

Že kar pri otvoritvi zadružnega doma so Galičani hoteli pokazati, da se hočejo uveljaviti tudi pri kulturnoprosvetnem delu. V zdravi kmečki samozavesti (ki nam je bila zelo simpatična) so hoteli kar s samimi domačimi sodelavci izvesti obširen kulturni program. Pa saj imajo dovolj dobro domačo godbo, domače pevce, domače recitatorje in igralce. In priznati je treba, da so se s svojim pestrim programom kar dobro odrezali. Zdelo se je, da kar niso mogli nehati in so hoteli pokazati, kaj in koliko zmore naša kmečka mladina. Program pa je bil tudi vsebinsko zelo prikladen vzdušju praznovanja. Poleg posrečenih skupinskih nastopov mladih pionirjev smo poslušali še Kajuhovo »Kmetovo pesem«, spregovoril je »Hlapec Jernej« v odmevu Cankarjevih časov in zapeli so mladi zadružniki. Šolski upravitelj, tovariš Silvo Mehtik bo tudi v bodoče moral žrtvovati mnogo svojega časa gališki mladini, ki bo v novem zadružnem domu našla tudi svoj hram kulture in hotela odslej pogosteje nastopati v igri in petju.

Z VRANSKEGA

Mar ne vidite, da je združitev teh dveh občin iz »objektivnih« razlogov in zaradi »lepih« tradicij nemogoča?

Razvoj kmetijstva v žalski občini

ZADRUGE SO PROIZVODNE PROGRAME SESTAVILE POMANJKLJIVO — KAJ PREDVIDEVA PREDLOG PLANA RAZVOJA KMETIJSTVA? — BREZ NAPREDNEGA KMETOVANJA V SODELOVANJU Z ZADRUGO NE BO USPEHOV, KI JIH PREDVIDEVA PETLETNI NAČRT

Osnova občinskemu perspektivnemu planu razvoja kmetijstva v žalski občini so proizvodni programi in načrti posameznih kmetijskih zadrug ter plani državnih kmetijskih gospodarstev. Pretežno večina kmetijskih zadrug je plane slabo sestavila. V zelo številnih primerih niso upoštevali nalog, ki jih postavljajo vsi perspektivni plani od zveznega dalje, posebno pa še okrajni, v teh planih ni bilo niti dinamike kmetijske proizvodnje, niti povečanja kmetijskih površin. Nekatere zadruge so za leto 1961 predvidele enake, ali celo nižje hektarske donose pri posameznih kulturah, kot so bili doseženi že v minulem in v letošnjem letu. Kmetijska gospodarstva so proizvodne programe in perspektivne plane sestavila neprimerno bolje, saj so bili potrjeni skoraj brez sprememb. Edina izjema je Kmetijsko gospodarstvo »Žovnek«, čigar plan je predvideval večje površine pod posameznimi kulturami, kot pa je dejanska površina posestva, predvidel je vse njive pod hmeljem, a popolnoma zanemaril krmsko bazo kljub istočasno predvidenemu velikemu povečanju staleža goveje živine.

Skupna značilnost vseh teh planov pa je bila ta, da finančni plan ni nikjer — razen 3 izjem — soglašal s proizvodnim programom. Z drugimi besedami povedano: Niti pri tako važnem delu, kot je sestavljanje perspektivnih planov, računovodstva in proizvodna operativa niso našli skupne platforme.

Zastopniki gospodarskih organizacij, ki so sodelovali — vsak za svoje podjetje — pri pregledu predloženih planov, so v celoti pristali na predlagane korekture. Tako sedanji predlog občinskega perspektivnega plana razvoja kmetijstva skoraj v celoti dosega, ponekod pa tudi presega predvidevanja okrajnega perspektivnega plana. To se nanaša predvsem na hektarske donose, predvideno porabo umetnih gnojil, znižanje števila konj, povečanje števila goveje živine in mlečnosti le-te, zmanjšanje površin pod posameznimi kulturami, posebno še površin pod koruzo. Koncepcija plana je, da bo v vseh ravninskih predelih občine osnovna kmetijska panoga hmelj, vzporedno s hmeljarstvom pa bodo gojili živinorejo v maksimalno možnem obsegu, glede na obdelovalne površine. Sadjarstvo je omembe vredno v obrobnih predelih občine, a v višje ležečih predelih stopa živinoreja na prvo mesto. Nadalje predvideva plan, da bi bilo maksimalno polovica njivskih površin pod hmeljem, 25% pod krmskimi rastlinami, preostalih 25% pa pod ostalimi kulturami (krompir, žitarice).

Z okrajnim perspektivnim planom predvideno povečanje njivskih površin za 2005 ha ne bo doseženo. Šele do leta 1961 bodo namreč izvršena vsa, za to petletno obdobje predvidena regulacijska dela. Zato ni mogoče, da bi do istega roka bile izvršene tudi vse melioracije. Razen tega pa tudi ne bodo vsa zemljišča na sedanjih poplavnih področjih takoj po izvršenih melioracijskih in regulacijskih delih sposobna za njive. Ta dejstva torej postavljajo tudi vprašanje, ali bo možno do leta 1961 zasaditi z okrajnim planom predvidene površine s hmeljem. Realizacija teh predvidevanj je toliko težja, ker so že sedaj nekatera gospodarstva zasadila do 60% njivskih površin s hmeljem, kar je v nasprotju s strokovnimi napotki Hmeljarskega inštituta, otežuje izvajanje kolobarja in zelo posega v površine, ki so potrebne za krmsko bazo.

Nekateri kmetovalci so že prešli na intenziven način kmetijske proizvodnje, kakršen je tudi predviden s tem predlogom perspektivnega plana. Hkrati pa so še kmetje, ki se nikakor ne morejo odločiti, da bi opustili zastareli način kmetovanja, ki so se ga naučili od svojih očetov in dedov. Zato se morajo kmetijske zadruge z enako vnemo, kot proizvodnih nalog, lotiti tudi prosvetnega dela na vasi, kajti večja kmetijska proizvodnja v kooperaciji s kmetijskimi zadrugami, uporaba vseh sodobnih agrotehničnih ukrepov, strojna obdelava zemlje in osvajanje vrste drugih načel sodobnega načina kmetovanja, so osnovni pogoji, da se izpolnijo s tem planom določene naloge.

Predlog tega perspektivnega plana razvoja kmetijstva bo sedaj še obravnaval svet za kmetijstvo in gozdarstvo občine, predno pa bo o njem dokončno sklepal občinski ljudski odbor, bo dan še v razpravo volivcem. -šk-

Posvetovanje OZZ Celje

(Nadaljevanje s 1. strani)

sen. Kdor ne bo mogel sam spitati mladega živinčeta, če se mu bo zdelo, da je račun premalo interesanten za posameznega živinorejca, bo pač oddal tele tja, kjer bodo s sodobnimi metodami in sredstvi obdržali oboje: interesantno ceno in večji pridelek v kilogramih.

Predstavniki naših kmetijskih gospodarstev so se spričo tako očividnih dokazov odločili za naglo povečanje števila živine v svojih hlevih. Večina direktorjev je ugotovila, da poleg predvidenega števila živine za leto 1961 lahko razvijejo stopnjo živinoreje v dokončni vsoti še za nadaljnje desetice. V kaj se bodo orientirali? V mlekarsko proizvodnjo, v vzrejo plemenske živine ali v pitanje živine za zakol in izvoz. O vsem tem se bodo še podrobneje pogovorili v okviru potreb v okraju samem. Šlo je v glavnem za to, da spričo pogojev lahko pri nas dvignemo številčno stanje živine in minimalno zaenkrat na eno živinče na hektar, pozneje pa neminovno na eno in pol, do dva goveda na hektar. Tako torej kmetijska gospodarstva. Brez dvoma bodo temu vzgledu sledile tudi zadružne organizacije. Le-te bodo v obilni meri lahko v tesnem poslovnem stiku s posestvi, če že same ne bodo organizirale nekaj podobnega, kar kanijo na državnih »gruntih«. Le-ti imajo v skupni izmeri okoli 2800 hektarov obdelovalne zemlje (brez vinogradov, nasadov, hmeljišč itd.) njih bližnji plan pa predvideva okoli 3300 krav. To pomeni krav, ne pa mlade živine, telet, bikcov itd.

Za konec še besede tov. **Simoniča** na tem posvetovanju:

»Pretežni del tega načrta, ne samo v živinoreji, temveč v kmetijstvu na sploh, moramo doseči že do leta 1960. Takrat bomo pregledali naše uspehe. Do leta 1961 bomo imeli čas za korekture.« c. k.

Prešernova rojstna hiša v Vrbi

Od Galicije do Vrbe

Naši delovni zadružniki spoznavajo na ekskurzijah delo in napredek domovine in se ob enem pri teh obiskih živo zanimajo za vse naše borbene in kulturne spomenike.

Jasno sobotno jutro je pozdravilo zadružnike iz Galicije, ki so se odpravljali na pot po naši Sloveniji, da vidijo nove kraje in življenje, katerih do sedaj še niso poznali.

Kar dosti dela je imel neutrudni upravnik tov. Špeglič, da je raztolmačil mladim in starim zadružnikom smer poti in utešil njih radovednost, saj je bila pot za njih prva in nepoznana.

•

Na posestvu Črnelo so si z zanimanjem ogledali vzorno svinjerejo, prednost odprtih hlevov za govejo živino, nešteto sort krompirja in podobno. Enoglasen sklep je bil, da bodo uvedli s pomočjo zadruge rejo takšnih pasem prašičev, kot so jih videli. Pri krompirju jim je najbolj ugajala sorta 927, kot rezultat križanja na tem selekcijskem posestvu.

Obisk v tovarni Iskra v Kranju.

Mimo vrst tisočev delavk in delavcev so vodili zadružnike mladi strokovnjaki in jim kazali stroje, izdelke in vse ostale zavidljive uspehe te naše mlade in pomembne industrije. Po prihodu iz tovarne so si med seboj izmenjali vtise. Videnšek Srečko, priden traktorist pravi, da se mu je dopadlo vse, da pa je rajši na svojem traktorju in obsežnih njivah. Krajnc pa je rekel: »Lepa je tovarna, toda tudi hlev z lepo živino je nekaj«. Verjetno je navdušen živinorejec. Na koncu je bilo mnenje vseh — lepe tovarne smo postavili. Pri tem »smo« sem začutil in razumel misli pridne zadružnice Kopitlarjeve Štefke, ki je rekla ob slovesu delavkam: »Pridne bodite dekleta in mi pri nas bomo tudi pridni.«

•

Izza dreves sadovnjakov se je pokazala Vrba in Prešernova rojstna hiša. Spoštljivo je stopalo 40 mladih in starih kmečkih ljudi po stopnicah. Da, z velikim spoštovanjem so ti otroci partizanskih krajev Št. Jungerti, Podgore, Železnega in Gorice čitali in gledali spomine človeka, ki je dal srce našemu narodu. Jelenov Lojze si je prepisal na listek »O Vrba, srečna vas domača« ter napisal karto mami v Galicijo. Ahačičeva Elica se je vsedla na skrinjo poleg male zibelke, v kateri se je zibal on, ki je ustvarjal narodno zavest in ljubezen do domovine.

Takšni so naši kmečki ljudje, dostikrat premalo cenimo njih srčno kulturo.

•

Bližal se je Bohinj. V čolnih na jezerski gladini pa se je razlegala pesem »Po jezeru bliz' Triglava«. Žuljave roke dobrih kmečkih ljudi iz Galicije so prijele za vesla.

Še en pogled nazaj in odšli so na svoje domove. Resna beseda pri slovesu — dobro bomo gospodarili v naši zadrugi, potem bo naše življenje večkrat tako lepo kot je bilo danes. B. J.

Zagrebški velesejem zaprt

Minulo nedeljo so se znova zaprla številna vrata paviljonov zagrebškega velesejma. Le-tega si je v 16 dnevih ogledalo več kot 1 milijon 200.000 ljudi iz naše države in zastopnikov iz inozemstva. Vsekakor rekordno število. Med domačimi obiskovalci jesenskega velesejma v Zagrebu so nedvomno vzbudili največ pozornosti tisti paviljoni, kjer so zelo nazorno prikazali življenje in odnose pod geslom »Stanovanjska skupnost in družina«. Mnogo poučnega in koristnega prav v času, ko pri nas snujemo nove stanovanjske skupnosti. Naš posnetek je iz paviljona »Naše stanovanje«, kjer so prikazali številne tipe stanovanj ter njih opremo. Tu so prevladovali trije elementi: ekonomičnost, sodobnost ter udobnost.

»GAUČANJE«

Takrat, ko je znameniti Nemec Johannes Gutenberg izumil tiskanje s premičnimi črkami, vlitimi v svinec, je postavil temelj črni umetnosti. Nadaljnji potomci slavnega Gutenberga so se skozi stoletja čudovito razmnožili, si ustvarili svoj red in navade.

Pred stoletji, v dobi cehovstva, so morali učenci po dokončani učni dobi prestati krst in obenem plačati s svojim prvim zaslužkom pojedino v čast mojstrom, ki so jih učili.

Od tod navada, da tudi današnji črni umetniki krstijo svoje nadobudne učence v prave naslednike slavnega Gutenberga. Tej grafični operaciji pravijo »gaučanje« in pred dnevi smo bili priče takemu »gaučanju« v CELJSKI TISKARNI.

Preden se je pričela ta slavnost, so iz stavnice odstranili vse nekrščene mladiče. Kmalu za tem se je pojavil krstitelj, oblečen v dolgo črno haljo, s talarjem na glavi. Vsi so se spoštljivo umaknili, kajti on je Gutenbergov namestnik in krstitelj.

Stopili so v krog, na eni strani je bil boter, na drugi pa pomočnik krstitelja, ki je za vsak primer držal »pogančka' za roko. Krstitelj mu je ob navzočnosti vseh krščenih članov črne umetnosti prebral pristopne litanije ... »Zgrabite ...! Položite Corpus posteriorum mu po tleh na to mokro gobo, da crljalo z regel bo obeh in opralo mu gnusobo; še žejo mu gasite kar po vrst' to sinu Gutenbergovem' bodi — krst.«

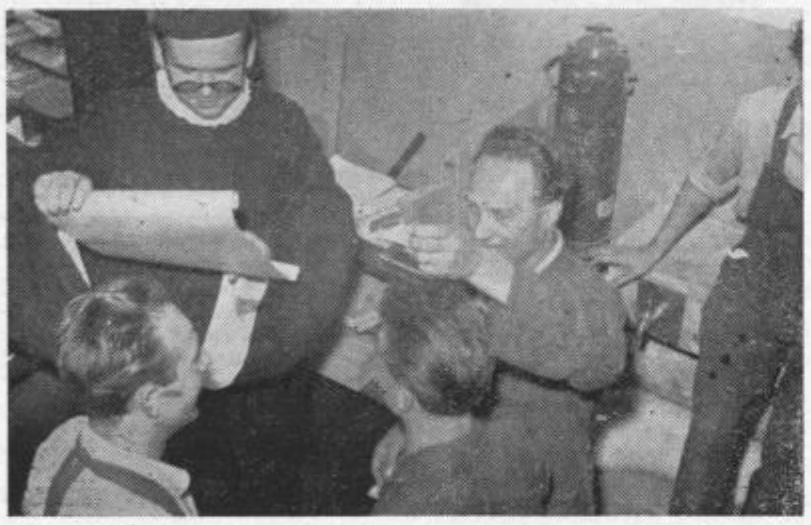

Po tem slavnostnem nagovoru, ki je malega pogančka pretresel do kosti, se je šele pričela prava atrakcija. Združene grafične moči so zgrabile malega nebogljenčka in ga posadile v kad, napolnjeno z vodo. Seveda so ga še prej temeljito namočili z mokro gobo, tako da je skoraj moker zaplaval po kadi. Potem so pričeli prati »gnusobo« z njegovega telesa. Veselje do takega dela je naraščalo od minute do minute. Pravzaprav je bilo to nekakšno zadoščenje krščenim črnakom, ki so bili vsak ob svojem času prav tako namočeni.

Po temeljitem »očiščenju« brez pralnega praška Rio, je mali pogančekk — sedaj že član črne bratovščine — ves moker in živ dočakal zaključek namakalnega obreda. Toda to še ni bilo vse. Potem ko se je ves presunjen nad takim krstom počasi skobacal iz kadi, mu je krstitelj ob navzočnosti celotnega zbora črnih umetnjakarjev čestital in izročil listino »Tiskarski krst«, kjer je črno

na belem pisalo, da je od krščenja naprej pravi potomec Gutenbergov. Novi član te čudovite bratovščine, ki še danes spoštuje navade prednikov — ali lepše rečeno — tradicijo, je ves ganjen in moker kot miš, prevzel od krstitelja diplomo in se ob grenkem smehu lepo zahvalil za izkazano mu čast. Po tej uspeli namakalni operaciji so mu vsi čestitali in ga resnično priznali za svojega.

Prvi del zunanjega pranja je bil s tem končan, toda ostal je drugi del: pranje notranjega še neočiščenega poganskega duha. Pripravili so

pojedino ob zalogi štajerskih vin. Verjetno je bil drugi del ali operacija številka dve veliko bolj temeljit in zanimiv.

-to-

Odgovor na članek »Da ne bo ostalo le pri obljubah«

Ker je bil pisec omenjenega članka, ki je bil priobčen v zadnji številki našega lista, napačno informiran o pripravah za gradnjo gabrskega obrata za družbeno prehrano, smatramo za dolžnost objaviti odgovor, ki nam ga je poslal Gradbeni odbor za izgradnjo obrata družbene prehrane v Gaberju.

Odgovor objavljamo v nekoliko krajši obliki, ker uredništvo smatra, da očitki, ki so namenjeni piscu članka, niso zadeli na pravo mesto. Očitki bi morali v tem primeru pasti predvsem na ljudi, ki so piscu članka dali napačne informacije. V duhu piščevega pisanja je namreč izzvenel tudi sestanek, na katerem je pisec črpal podatke za članek.

Menimo, da je v interesu vseh dobromislečih ljudi, zlasti pa še uredništva, da javnost preko lista dobi objektivno in točno sliko našega družbenega dogajanja. Zato bi naj ljudje, ki dajejo informacije za tisk, imeli več čuta odgovornosti, da ne bo prišlo več do neljubih primerov, ko zaradi netočnih informacij uredništvo smatra za dolžnost objaviti tudi drugo plat zvona.

Uredništvo

Nekaj točnejših podatkov o problemu izgradnje obrata družbene prehrane v Gaberju:

Na pobudo Občinskega komiteja Zveze komunistov v Celju je bila sklicana konferenca odgovornih predstavnikov industrije v Gaberju, da proučijo možnosti izgradnje obrata za družbeno prehrano v Gaberju. Navzoči so bili predstavniki vseh velikih in malih industrijskih podjetij, ki so s polnim razumevanjem to pobudo sprejeli. Izvolili so iz svoje srede pripravljalni odbor z nalogo, da to zadevo speljejo do konca in da se z gradbenimi deli prične že letos. Pripravljalni odbor, sestavljen iz petih odgovornih predstavnikov največjih industrijskih podjetij, se je lotil naloge takoj. Izdelan je bil podroben gradbeni program, ki določa zmogljivost kuhinje na 1500 obrokov, predvideva sistem samopostrežbe, posebno kuhinjo za kuhanje toplih obrokov, posebni oddelek za odnašanje hrane domov itd. V velikih podjetjih so bile izvedene v tej zvezi ankete med delavci. Delavski sveti so dali svoja zagotovila, da bodo podprli to akcijo z vsemi razpoložljivimi sredstvi.

Določena je bila takoj tudi lokacija ob Leskoškovi ulici, katero je Občinski ljudski odbor osvojil in dal na razpolago zaprošeno zemljišče. Projektivni biro v Ljubljani je izdelal idejni osnutek in je investicijski program v delu.

Okrajni ljudski odbor bo dodelil iz svojih sredstev 5 milijonov dinarjev, ravno tako občinski ljudski odbor. Zajamčen je tudi investicijski kredit 10 milijonov dinarjev, kar je za začetno fazo dovolj. Spričo tega razvoja se je pripravljalni odbor preosnoval v gradbeni odbor in odprl svoj bančni račun. Gradbeni odbor se je nemudoma povezal tudi z nekaterimi inozemskimi tvrdkami v Švici, Avstriji in Danski, ki izdelujejo najsodobnejšo opremo takih kuhinj ter je tudi to najtežje vprašanje že prilično jasno.

Menda te navedbe zadoščajo, da dobijo naši bralci pravilno sliko, kako je s to zadevo. To stanje pa ni od danes, ampak datira najmanj 14 dni nazaj pred objavo navedenega članka v Celjskem tedniku. Pripominjamo, da gradbeni odbor ni zakonspiriran pa tudi vsi najodgovornejši funkcionarji našega okraja in občine so s to stvarjo seznanjeni. Torej bi lahko pisec navedenega članka dobil na pristojnejšem mestu podrobne podatke, *da se izgradnja družbene restavracije odvija z močnim zaletom, da so začetna finančna sredstva zajamčena in da pri vsej akciji ni bilo niti 24 ur zastoja. V neobjektivnem članku ste zamolčali našim ljudem: prizadevanje okrajnega in občinskega komiteja ZK, zlasti sekretarja, prizadevanje okrajnega in občinskega ljudskega odbora, zlasti obeh predsednikov, nesebično delo gradbenega odbora in končno tudi to, koliko je že izvršenega dela po tem važnem družbenem problemu.*

Gradbeni odbor
za izgradnjo obrata družbene prehrane v Gaberju.

gibanje prebivalstva

V času od 15. do 20. septembra 1958 je bilo rojenih: 25 dečkov in 35 deklic

Poročili so se:

Maksimiljan Gajšek, gradbeni tehnik in Gabrijela Veselak, nameščenka oba iz Celja. Ladislav Zorko, mizarski pom. iz Lahovne in Matilda Mlinšek, tkalka iz Celja. Anton Fink, železničar in Justina Korošec, bolniška strežnica oba iz Celja. Franc Petrič, laborant iz Štor in Marija Klanjšek, laborantka iz Šentjurja pri Celju. Aleksander Zdovc, strojni ključavničar in Albina Goršek oba iz Celja.

Umrli so:

Milica Plešnik, šolarka iz Šoštanja, stara 8 let, Helena Albreht, gospodinja iz Belih vod, stara 38 let. Frančiška Mihelič, upokojenka iz Tolmina, stara 74 let. Ljudmila Rebevšek, otrok iz Strmca, 1 uro. Antonija Šmergut, hči cestarja iz Svibna, stara 1 leto 9 mesecev. Viljemina Gajšek, gospodinja iz Celja, stara 63 let. Pavla Dežan, poljska del. iz Tolsta, stara 94 let.

kronika nesreč

Katarina Kobula iz Prožinske vasi pri Storah je na Teharski cesti prišla s kolesom pod osebni avtomobil. Dobila je pretres možganov in poškodbe po glavi.

S srpom se je vrezala v levo nogo Marjeta Babnik iz Tremerja.

Viljem Furlan iz Lemberga pri Strmcu je padel in si poškodoval roko.

Pri gradnji proge v Podčetrtku je kamen poškodoval nogo Nikoli Kalajiču.

Milan Skalar je pri prometni nesreči na Slandrovem trgu dobil poškodbe po glavi in rokah.

Pri padcu s kolesom je dobil notranje poškodbe Adolf Jelen iz Podvina pri Polzeli.

12 letni Ferdo Pungertnik iz Stenice pri Vitanju je padel s kolesom in si zlomil roko.

Justa Speglič iz Zgornje Hudinje pa si je pri padcu s kolesom zlomila nogo.

M. K. iz Lastnica pri Bučah je mož tako pretepel, da so jo morali prepeljati v bolnišnico.

Z drevesa je padla in se poškodovala Amalija Strnad iz Lesičnega.

Po nesreči je spil manjšo količino lužnega kamna Janez Ogrizek iz Čače vasi pri Podplatu.

Pri padcu s kolesom si je zlomila ključnico Danica Kosmač iz Ponikve pri Grobelnem.

Pri padcu si je zlomil roko Jože Arzenak iz Dolge gore pri Ponikvi.

Pri delu se je opekel po licu in prsih Miha Sibanc iz Sele pri Strmcu.

Matija Gorenjak iz Sp. Zreč je padel s kolesom. Dobil je notranje poškodbe in obležal nezavesten.

Krava je pobodla in pri tem zlomila roko Heleni Požarnik iz Podčetrtka.

Lizol je pil iz neznanega vzroka Viktor Smrekar iz Letuša. Nezavestnega so prepeljali v bolnišnico.

Ob tednu gluhonemih

Od 21. do 28. septembra vsako leto traja Teden gluhih. Centralni odbor Zveze gluhih Jugoslavije je ustanovil ta teden z namenom, da bi v tem tednu prikazali javnosti probleme gluhonemih, gluhih in naglušnih oseb, ki jih je v celjskem okraju 523.

Javnost je slabo obveščena o gluhonemih. Večina ljudi se sploh ne spomni nanje. Zato je prav, da v Tednu gluhih seznanimo javnost o delu in ciljih gluhonemih, da bi jim tako pomagali k rehabilitaciji.

Okrajni odbor gluhih v Celju je pričel delovati kmalu po osvoboditvi. Odbor vodi točno evidenco za vsakega gluhega, se briga za njihovo delo, zaščito in jim pomaga kolikor je v njegovi moči. V organizacijo je doslej vključenih 261 gluhih. Socialno stanje gluhih je zelo šibko. Le 15% jih je sposobnih za samostojno delo. Zaposleni so v obrti, industriji in kmetijstvu. Za delo na kmetih pod nadzorstvom je sposobnih 42 % gluhonemih. Okoli 43 % gluhonemih pa je za vsako delo nesposobnih. To so predvsem gluhonemi otroci in starci ter duševno omejeni.

Nepismenih je 73 % gluhonemih. V šolo za gluhonemo mladino v Ljubljano in Portorož so odšli letos 4 otroci, 2 starejša mladinca pa sta odšla v opismenjevalni tečaj. Odbor je letos zaposlil tri gluhoneme. V brigado gluhonemih mladincev, ki so delali na avtocesti, je odbor poslal 1 mladinca. Največji problem za odbor pa predstavlja šolanje in zaposlevanje gluhonemih.

V ŠOŠTANJU SE PRIPRAVLJAJO NA OBČINSKI PRAZNIK

Letos bodo praznovali v šoštanjski občini še posebno svečano 8. oktober — njihov občinski praznik.

8. oktober je za šoštanjsko občino pomemben zgodovinski datum. V Metlečah pri Šoštanju je pred trinajstimi leti podpisal brezpogojno kapitulacijo nemški general von Leer. Na tem mestu bodo letos 8. oktobra odkrili spominsko ploščo, ki bo kot pomemben zgodvinski dokument bodočim rodovom in spomin na slavne in zmagoslavne dni partizanov.

Na predvečer velikega praznika bodo v vseh krajih občine lepe proslave s kulturnimi prireditvami. 8. oktobra bo v Metlečah veliko zborovanje s kulturnim programom. Njemu pa bo sledilo partizansko rajanje.

CENE NA CELJSKEM TRGU V TEM TEDNU

Cene v oklepaju veljajo za privatni sektor.

Krompir 15—17 (18—25), čebul 60—78 (70—80), česen 180 (180—200), fižol v. — (80—90), fižol n. — (50—60), fižol stroč. 40 (30—50), grah v str. — (80), solata 35—40 (40—80), spinača — (100), cvetača 40 (50—60), buče jed. 15 (10—20), peteržil 50 (40—80), zelena — (70), korenjček 30 do 40 (30—60), koleraba 20 (20—40), pesa 25 do 40 (20—45), kumare 12—55 (10—65), paradižnik 10—20 (10—30), paprika 38—44 (30—50), zelje gl. 20—28 (20—30), zelje kislo — (50), repa kisla — (50), kis — (30—50), vinski mošt — (90), jabolčnik 30 (40), gobe sveže — (150—300), gobe suhe — (1000—1500), slive suhe 280 (—), orašidi 380 (—), Orehi celi — (150—200), orehi lušeni 800 (—), mleko — (360), maslo — (480—520), skuta — (160), smetana — (240), sir trdi — (380), kure — (490—620), piščanci — (250—380), zajci — (200—400), ribe 220 (160—200), med — (550), jajca 17 (18—20), koruza — (45—50), pšenica — (50), oves — (40), ječmen — (45), hruške 22—24 (30—50, jabolke 13—20 (18—50), slive 40 (40—50), grozdje 90—110 (50—80), limone 280 (—), breskve 50—80 (40—80), redkev — (40), malinovec pol lit. 250 (—), par. mezga doza 125 (—), lubenice 10—14 (—), ohrovt 30 (30—40), por — (70), malaucan 50 (50—60), feferoni 80 (100), hren — (150), kutne — (70), kostanj — (50).

OGLAS V ČASOPISU
je najboljša reklama

ODKRITJE SPOMENIKA V GORNJEM GRADU

V nedeljo ob 10.30 bo v Gornjem gradu odkritje spomenika žrtvam fašizma.

Vabimo vse borce, aktiviste in prebivalstvo, člane štaba IV. operativne zone k čim večji udeležbi!

ZB Gornji grad

Uspeh Celjanov na traktorskem tekmovanju

(Nadaljevanje s 1. strani)

pora, katerega vzroki ležijo v zaostalosti in nepoučenosti dela podeželskega prebivalstva.

Kdor bo v prihodnosti imel dovolj kruha, je med drugim dejal tov. Simonič, ta bo najbolj bogat. Razvoj industrije v svetu bo lahko nudil človeštvu vsega na pretek, največ pa bo človeku lahko nudil tisti, ki bo imel kruh. Zato je dandanes moderno kmetijstvo, ki naj zagotovi našim delovnim ljudem dovolj kmetijskih pridelkov, v ospredju naših skupnih interesov. In ker je za tako kmetijstvo mehanizacija eden izmed predpogojev, so ljudje, ki s to mehanizacijo upravljajo, prav v prvih vrstah tega humanega boja.

OPOZORILO NAŠIM NAROČNIKOM!

V mesecu oktobru bodo pismonoše pobirali naročnino za II. polletje in še neplačano naročnino za I. polletje 1958.

Prosimo cenjene naročnike, da naročnino poravnajo, ker nam netočno plačevanje povzroča neprilike v našem poslovanju.

Hkrati bomo izročili pismonošem tudi položnice za one naročnike, ki nam še dolgujejo kljub ponovnim opominom naročnino še za leto 1957 in 1958 do dneva ustavitve lista. Le-te opozarjamo, naj dolžno naročnino v lastnem interesu takoj poravnajo, da se s tem izognejo nepotrebnim stroškom, ker bomo sicer primorani dolžni znesek izterjati.

Naročniki lahko poravnajo naročnino tudi v upravi lista vsak dan od 8. do 12. ure razen ob četrtkih.

Ob spremembi bivališča naj naročniki navedejo vedno tudi stari naslov z navedbo pristojne pošte.

Uprava Celjskega tednika

PRIPRAVE ZA VOLITVE V ZADRUŽNE SVETE

10. septembra je bila v šoštanjski občini razširjena seja občinskega odbora SZDL s predstavniki KZ, občinskega sindikalnega sveta in mladine.

Na seji so se temeljito pogovorili o pripravah za volitve v zadružne svete pri vseh treh KZ: v Šoštanju, Velenju in Šmartnem ob Paki. V KZ Bele vode ni sto članov, zato so prebivalci Belih vod sklenili, da bodo povečali število zadružnikov nad sto in bodo potem tudi tam volili zadružni svet.

Krajevni odbori kmetijskih zadrug bodo predložili kandidatne listine zadružnikov. Na sektorskih politično-gospodarskih konferencah, ki bodo te dni v Velenju, Šoštanju in Šmartnem ob Paki, bodo pretresli kandidatno listo in petletni perspektivni kmetijski načrt. Pri vseh treh KZ bo izvoljenih v zadružne svete 151 kandidatov.

Prometne nezgode

V Križevcih pri Zrečah je 21. septembra kolesar Ivan Hren iz Stranic izgubil oblast nad dvokolesom ter padel. Odpeljali so ga v celjsko bolnišnico.

Istega dne je v Dobrteši vasi kolesar Johan Čakš iz Šmarja nepravilno prečkal cesto v času, ko je za njim privozil motorist. Pri trčenju sta bila motorist in sopotnik težko poškodovana.

Dne 22. septembra pa je bilo v okraju kar 6 nezgod. V Celju na križišču pri komunalni banki sta trčila rešilni avtomobil in avtobus. Vzrok: voznik rešilnega avtomobila ni upošteval znaka »nimaš prednosti«. Poškodovan ni bil nihče, škoda pa znaša okoli 200.000 din.

Na križišču v Petrovčah pa ni kolesarka Zofija Blaj upoštevala prednosti motorista, ki je vozil po glavni cesti. Posledice: poškodovano dvokolo ter nekaj prask.

Na Ostrožnem se je motorist zaradi nepravilnega prehitevanja zaletel v Elizabeto Ambrož, ki je ob desnem robu ceste vlekla ročni voziček. Ambroževa je dobila lahke poškodbe, štiriletni sin, ki je sedel na vozičku, pa si je nalomil desno nogo v gležnju.

V Debru pri Laškem je voznik osebnega avtomobila podrl 4-letno deklico Andrejo Kobler, ki je nenadoma prečkala cesto, ne da bi se prej prepričala, če je prosta. K sreči je deklica dobila le lahke poškodbe.

Na križišču pri novem mostu v Celju je voznik tovornega avtomobila zadel v vinjenega pešca Franca Piveca iz Zagrada, ki je bil težje poškodovan. Vzrok nesreče: nepozorno prečkanje ceste sredi križišča.

šport • šport • šport • šport • šport

Celjski atleti in atletinje na Balkanskih igrah

Jugoslovanski atleti in atletinje se na letošnjih Balkanskih igrah v Sofiji niso dobro odrezali. Moška ekipa FLRJ je prvič po osvoboditvi morala oddati najvišji naslov — prvaka Balkana, ženske pa so letos zdrknile od 2. na 3. mesto!

Zastopniki celjskega Kladivarja na teh igrah niso zatajili in so s svojimi rezultati v mnogočem prispevali zbiranju točk za državno reprezentanco. Lorger Stanko je v času novega balkanskega rekorda osvojil 1. mesto na visokih ovirah na 100 m pa je bil drugi, Važič Simo je bil v teku na 800 m šesti z odličnim rezultatom in s svojim osebnim rekordom, na 1500 m pa tretji z novim slovenskim rekordom (3:44.8!), Lešek je bil peti v skoku ob palici s 4.50 m, Sikovčeva je v teku na 200 m bila druga z izenačenim državnim rekordom, na 100 metrov pa tretja, Slamnikova pa je bila šesta na 800 m s svojim najboljšim časom v letošnji sezoni. — Žal sta tekmovanje le gledala Brodnik Jože, ki bi v deseteroboju sigurno zasedel drugo mesto in Cajhen Stanko, ki bi moral nastopiti na 400 m ovire. Zaradi napake v administraciji AZJ, ki jih ni prijavila za tekmovanje, sta bila tokrat celjska atleta le gledalca.

Nad 300 mladih atletov na Partizanskem prvenstvu

Zadnjo nedeljo je okrajna zveza Partizan Celje izvedla okrajno atletsko prvenstvo društev Partizan, na katerem je nastopilo preko 300 mladih atletov in atletinj iz 12 društev. Doseženih je bilo več odličnih rezultatov. V času poročanja pa še nismo utegnili dobiti izračunanih podatkov o ekipnih zmagovalcih . . .

Pred najlepšim atletskim tekmovanjem v Celju

Končno smo učakali dan največje atletske prireditve sezone v naši državi — finale vzzvezne atletske lige za moške, ki bo v soboto 27. in v nedeljo 28. t. m. na stadionu Borisa Kidriča v Celju. Najlepša in najkvalitetnejša prireditev sezone? Brez dvoma, saj bo na njej nastopilo preko 200 najboljših jugoslovanskih atletov iz najmočnejših atletskih društev in klubov FLRJ. Imena Partizan, Crvena zvezda, Mladost Zagreb, Spartak, Ljubljana in Kladivar so nam porok, da bomo gledali dva dni po dve polni uri atlete velikega formata. Na startu bo zbrana domala vsa jugoslovanska državna reprezentanca razen Murata, Bezjaka in Škrinjarja.

V vrstah Partizana bomo srečali slavnega Mihaliča, Stritofa, Gubljana, Skiljevića, Jocića, Račića, Marjanovića, Pavlovića, Radulovića, Grujića — med atleti Crvene zvezde pa Petrušića, Dragaševića, Krivokapića, Kavčića, Lukmana, Petrovića, Pandurovića, Savića itd. V ekipi Mladosti sta najvidnejša predstavnika Miler in odlični Snajder, pri Ljubljani Span, Hafner, Rojko in Pilgram, pri Kladivarju pa Lorger, Lešek, Brodnik, Važič, Zupančič, Cajhen, Kopitar in drugi.

Največ izgledov za osvojitev državnega moštvenega prvenstva ima tudi letos Partizan, saj bo nastopil v Celju kar s 45 odličnimi atleti. Doslej se je že 11 let vršilo to zanimivo tekmovanje in Partizan je zmagal kar osemkrat, trikrat pa je najvišji naslov pripadel atletom Crvene zvezde. Naš celjski predstavnik Kladivar je v zadnjih štirih letih bil vselej na častnem 3. mestu, letos pa ima izredno nevarnega tekmeca v Spartaku in Mladosti za to mesto.

Prireditev bo vzorno organizirana. Cela kopica novih stvari bo za gledalce, ki bodo preko postavljenih semaforjev pri metih in skokih ter s tiskanim programom v rokah lahko zasledovali vsakega posameznega tekmovalca in njegove rezultate v vsaki seriji metov in skokov. Vsi tekmovalci bodo opremljeni s številkami na prsih in hrbtni strani in bo zaradi tega lahko spoznavat tekmovalce tudi v tekih. Treba si bo le oskrbeti tiskan program, ki bo važno dopolnilo k brezhibnemu ogledu tekmovanja. Na velikem semaforju bodo po vsaki disciplini objavljene točke za vsako od nastopajočih ekip! — Na tem prvenstvu bo Kladivar postavil preko 60 sodnikov. Dolžine posameznih metov in skokov kakor tudi rezultati v tekih bodo takoj posredovani vsem gledalcem.

Za prireditev vlada v vsej Jugoslaviji izredno zanimanje, saj bodo prišli v Celje novinarji od vseh večjih časopisov iz Beograda, Zagreba in Ljubljane ter radio reporterja iz Zagreba in Ljubljane.

Nogomet

Kladivar na osmem mestu!

V tretjem kolu slovenske conske lige je Kladivar klonil v Kranju proti Triglavu z 0:2 (0:0). Po časopisnih vesteh in iz razgovora z igralci Kladivarja tudi tokrat ni bila sreča na celjski strani. V I. delu je Kladivar imel več od igre, žoga pa ni našla poti v mrežo. Napadalci so večkrat zadeli v prečke . . . V II. polčasu je bila igra povsem enakovredna, domačini pa so le izkoristili vsaj dve priložnosti, ki so jima prinesli zmago in dve točki!

Do naslednje nedelje je Kladivar na tabeli šele na 8. mestu. Kaj bomo lahko napisali čez teden dni, ko bo za nami srečanje na domačih tleh z Branikom, tekmecem za naslov prvaka Slovenije . . . Težko bo z Mariborčani tudi na celjskih tleh!

V celjski podzvezni ligi so se ponovno dobro odrezali konjiški nogometaši, ki so na domačih tleh odpravili Rudarja z Hrastnika s 4:2. V Štorah so Kovinarji odpravili Brežice s 4:0, nogometaši Olimpa so se vrnili iz Šoštanja z zmago 4:2, nogometaši iz Velenja pa so v Celju odvzeli obe točki ŽNK Celje s 4:2 z odlično igro v II. polčasu in po vodstvu 2:0 Celjanov. Pa še naj kdo reče, da žoga ni okrogla . . . Le nogometaši iz Rogatca so se vrnili iz Kisovca težko poraženi z 0:5.

V mladinski ligi so bili naslednji izidi — Kladivar : Šmartno ob Paki 8:3, Šoštanj : Velenje 0:3, Konjice : Store 7:3, Celje : Olimp 2:0.

Prva srečanja med pionirji pa so se končala — Celje : Olimp 0:2, Kovinar : Kladivar 1:0, Šoštanj : Velenje 3:0, dočim iz Rogaške Slatine še ni poročila.

Hokej na travi

Zmaga nad Hrvatsko

V nedeljo je reprezentanca Slovenije, v kateri je nastopilo 5 igralcev HDK Celja, premagala v Murski Soboti reprezentanco Hrvatske. To je vsekakor največje presenečenje, saj je znano, da sestavljajo državno reprezentanco večinoma igralci iz Hrvatske. Celjani so bili tokrat odlično razpoloženi. Dva gola od treh pa je dosegel Celjan Kranjc!

Iz Partizana

Društvo Partizan v Štorah

Končno je ustanovljeno društvo za telesno vzgojo Partizan v industrijskih Štorah. V soboto so v Štorah nastopili telovadci in telovadkinje iz celjskega okraja v dveh akademijah za mladino in odrasle. Večerna akademija je bila združena z ustanovno skupščino, ki ji je prisostvovalo večje število prebivalstva. Telovadna tradicija v Štorah je že stara, saj je bilo prvo tovrstno društvo ustanovljeno že leta 1930, torej pred 28 leti. Pred vojno je bilo zelo razgibano telovadno življenje. Takoj po osvoboditvi so se zopet zbrali navdušeni telovadci in ustanovili svoje telovadno društvo, ki je delovalo le nekaj let, v letu 1949 pa je povsem zamrlo. Krivda za razpad društva pada vsekakor na malodušne takratne društvene delavce, nič v manjši meri pa tudi na vse ostale družbene organizacije v Štorah, ki takrat niso doumele družbenega pomena telesne vzgoje za našo mladino. Problem telesnega vzgajanja štorske mladine je postajal vse bolj pereč, dokler se ga niso resno lotili v zadnjih mesecih odgovorni činitelji v družbenih organizacijah in v tovarni. Prva ovira je sedaj premagana. Postavljena je znova organizacija, ki pa se bo morala že kar uvodoma spoprijeti s težavami. Tu ni pokritih prostorov, manjka telovadnih rekvizitov in orodja, ni vaditeljev. Z dobro voljo društvenih delavcev pa so vse te težave premostljive! Upajmo, da jih bo novi odbor uspešno premagoval ob podpori celjskih telesnovzgojnih društev in vseh ostalih organizacij v Štorah.

Košarka

Po lepi igri dve zmagi

Vendarle razveseljiva bilanca za celjske košarkarje! Dva nastopa — dve zmagi! Žrtev so bili košarkarji trboveljskega Rudarja. Celjani so premagali goste s 55:53 (21:27), Celjanke pa svoje nasprotnice z 61:27 (37:11). Rezultata nam povesta, da je bila pri moških ogorčena borba do zadnje sekunde. Le dve točki razlike ali en sam met v koš . . . Ženske so tokrat bile za cel razred boljše od Rudarja. Najuspešnejša igralca pri Celju sta bila Ratej 20 in Kolnik 18, pri ženskah pa Ažmanova 26, Kvasova 18 in Joštova 17 košev.

ZAHVALA

ob nenadomestljivi izgubi našega, ljubega, predobrega, nepozabnega očka

Vinka Möderndorferja

pisatelja, pripovednika, etnografa-folklorista, šolskega inšpektorja v. p.

se toplo zahvaljujemo vsem prijateljem in znancem in vsem, ki so ga v tolikem številu spremili na njegovi prezgodnji zadnji poti.

Zahvaljujemo se vsem darovalcem prekrasnih vencev in cvetja, kakor tudi za osebne in pismene izraze sočustvovanja, zlasti podpredsedniku ZIS tovarišu Edvardu Kardelju in njegovi soprogi Pepci Kardelj za izrečeno brzojavno sožalje.

Prisrčno se zahvaljujemo tovarišem:

Pokojnikovemu najboljšemu prijatelju prof. Franu Rošu za globoko občuteni poslovilni govor in tudi tovarišu šolskemu upravitelju Dragu Doberšku, zastopniku koroških Slovencev dr. Juliju Fellacherju, zastopniku prosvetnih delavcev, šolskemu inšpektorju Strehovcu in delegatom občine Mežice: Komarju, Ozimicu in Lamprehtu, za tople prijateljske poslovilne besede ob grobu.

Za posebno pozornost se zahvaljujemo Okrajnemu komiteju ZKS, Celje; Okrajnemu ljudskemu odboru, Celje; Okrajnemu odboru Zveze borcev, Celje; tovariščici Vidi Tomšič, Ljubljana in pisatelju Potrču, Ljubljana.

Velika hvala občinskemu odboru sindikalne podružnice, Celje; Svetu za šolstvo OLO, Celje; Osnovni organizaciji SZDL I. četrti, Celje; Zvezi borcev, Celje; Klubu koroških Slovencev, centrala, Ljubljana; Mestni celjski knjižnici, upravi in sindikatu celjske centrale; kolektivu Celjske tiskarne; celjskim kulturnikom; Založbi mladinske knjige, Ljubljana; prijateljem in sodelavcem iz Ljubljane; prebivalstvu Mežice; Krajevnemu odboru in Prosveti Mežice; mladini okraja Celja; kulturnikom mladine, Ljubljana; sostanovalcem hiše Kocenova 2, Celje; gluhonemim prijateljem, Celje; družini Berločnik, Celje; tovarišu Doberšku, Prevalje; vdovi pisatelja Prežiha, Kotlje; kolektivu Vajeniške šole I., Celje; učiteljstvu in učencem II. osnovne šole; Društvu učiteljev strokovne šole, Celje; učiteljem in učencem I. osnovne šole; Društvu učiteljev, Celje; darovalcem lepih šopkov in darovalcem treh prekrasnih vencev ter pionirjem za njihovo prisrčno cvetje, s katerim so zasuli pokojnika. Nadalje se zahvaljujemo tov. Lužniku za njegovo prizadevnost na pokojnikovi zadnji poti in pevskemu zboru ter železničarski godbi, ki so se s pesmijo in žalno spremljavo poslovili od pokojnika.

Posebna hvala velja zdravnikom: Nadvse prizadevnemu primariju dr. Flajsu, dr. Strausovi, dr. Cerinu, dr. Pochölu, docentu dr. Savniku, primariju dr. Žitniku, dr. Žitnikovi, primariju dr. Farlanu, ki so mu posvetili vso svojo pozornost, posebno pa se še zahvaljujemo primariju dr. Kopaču za njegovo izredno humanost in skrb v zadnjih pokojnikovih dnevih in tudi dr. Videčnik-Pregljevi.

Zahvaljujemo se pokojnikovemu prijatelju, soborcu — partizanu, docentu dr. Milanu Cundru za njegovo nesebično požrtvovalno pomoč.

Hvala vsem prijateljem od blizu in daleč!

Žalujoča vdova Mara Möderndorfer z družino

TOVARNA TEHTNIC CELJE sprejme večje število

POLKVALIFICIRANIH KJUČAVNIČARJEV

NEKVALIFICIRANIH DELAVCEV

KVALIFICIRANIH PLESKARJEV — AVTOLIČARJEV

ELEKTROVARILCEV

Nastop službe takoj ali po dogovoru. — Ponudbe poslati na upravo podjetja — Mariborska cesta 1.

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnega razmerja **gradbenega podjetja »SAVINGRAD« Celje**, razpisuje delovni mesti:

SALDOKONTISTA

Pogoj: popolna srednja šola ali nepopolna srednja šola z več let prakse.

ŠEFA NABAVE

Pogoj: odgovarjajoča šolska izobrazba z večletno prakso.

Nastop službe takoj ali po dogovoru. Pismene ponudbe pošljite na upravo podjetja.

»LESNINA«, Ljubljana — prodajalna CELJE

Vam nudi: KVALITETNO POHIŠTVO!

Spalnice
Kombinirane sobe
Kauče in fotelje
Kuhinjske opreme
in razno komadno pohištvo.

Emajlirani lesonit
Parket
Rezani les
Vezane plošče
in lesonit.

Enoletno jamstvo!
Dostava na dom do 30 km.

Oglejte si naše zaloge pohištva!
Solidna postrežba!

PARAGIN

je najnovejše sredstvo proti bolečinam in vnetnim procesom pod protezami v ustih. Nudijo lekarne in drogerije

CELJSKI TEDNIK — IZDAJA OKRAJNI ODBOR SZDL V CELJU — UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR — ODGOVORNI UREDNIK TONE MASLO — UREDNIŠTVO IN UPRAVA: CELJE, TITOV TRG 3 — POŠTNI PREDAL 16 — TEL. UREDNIŠTVA 24-23, UPRAVE IN OGLASNEGA ODDELKA 25-23 — TEKOČI RAČUN 620-305-T-1-266 PRI MESTNI HRANILNICI V CELJU — IZHAJA VSAK PETEK — LETNA NAROČNINA 500 DIN, POLLETNA 250 DIN, ČETRTLETNA 125 DIN — ROKOPISOV NE VRAČAMO — TISKA CELJSKA TISKARNA V CELJU

CENJENIM ODJEMALCEM SPOROČAMO, DA PRODAJAMO AVTOMOBILE, MOTORNA KOLESA IN KOLESA NA POTROŠNIŠKE KREDITE. — KREDIT SI LAHKO NABAVIJO DIREKTNO PRI PODJETJU VSI REDNO ZAPOSLENI DELAVCI IN USLUŽBENCI, INVALIDI, UPOKOJENCI IN IMETNIKI OBRTNIH DELAVNIC.

SE PRIPOROČA

TRGOVSKO PODJETJE
»AVTOMOTOR«
Celje, Levstikova ulica 12

objave in oglasi • objave in oglasi

OBVESTILO

Z novimi predpisi o pristojnosti okrajnih in občinskih ljudskih odborov (Ur. list FLRJ, št. 52/57 in Ur. list LRS št. 49/57) so bile prenešene nekatere zadeve iz pristojnosti okrajnega tajništva za notranje zadeve na občinske ljudske odbore oziroma na upravne organe občinskih ljudskih odborv, ki so pristojni za notranje zadeve.

Poleg tistih notranjih zadev, ki so že doslej spadale v občinsko pristojnost, naj se državljani in organizacije v bodoče obračajo na občine še v naslednjih zadevah, ki so že prenešene v njihovo pristojnost:

1. izdajanje osebnih izkaznic;
2. izdajanje dovoljenj za prevoz oseb s tovornimi avtomobili;
3. izdajanje dovoljenj za nabiranje prostovoljnih prispevkov na območju občine;
4. prijave prireditev, za katere ne veljajo določbe zakona o društvih, zborovanjih in drugih javnih shodih;
5. izdajanje dovoljenj za zažiganje kresov, metanje raket prirejanje baklad, ognjemetov in drugih podobnih prireditev.

Z novimi predpisi pa se je znatno razširila pristojnost občine tudi na področju požarne varnosti in civilne zaščite.

V vseh zgoraj navedenih zadevah, ki se obravnavajo v upravnem postopku, je postalo okrajno tajništvo za notranje zadeve organ druge stopnje.

Iz pisarne urada tajnika okraja Celje

AMATERJI! V treh dneh vam razvijemo, kopiramo in povečamo. Foto »IDEAL«, Celje Cankarjeva 11.

ESPERANTO

Tečaj mednarodnega jezika ESPERANTO bo priredilo Esperantsko društvo v Celju v klubu esperantistov, Slandrov trg 5.

Vpisovanje pismeno ali osebno, vsak dan razen nedelje od 18. do 19. ure v klubu.

Tečaj se bo začel dne 15. 10. ob 19. uri.

LJUDSKA UNIVERZA V CELJU

vas vabi, da se vpišete v jezikovne tečaje in v tečaj za I. in II. letnik Tehniške srednje šole. Opozarjamo tudi na različne krajše seminarje, s katerimi bomo začeli po 10. oktobru t. l. Vpisovanje v vse tečaje in seminarje bo v torek, 30. septembra in v petek, 3. oktobra dopoldne in popoldne v pisarni Svobode — bivši Zdravstveni dom (Gregorčičeva ulica, pritličje desno).

Trgovsko podjetje
»PRI CINKARNI«, CELJE
sprejme — poslovodjo(kinjo)
za poslovalnico »DELAVSKA«. Nastop službe možen takoj.

NASO PROIZVODNJO nameravamo preusmeriti na nov masovni predmet in gremo v kooperacijo, prevzamemo tudi sredstva (stroje, barake, material). Za sprejemljiv predlog (tudi patent, licenco in dr.) damo odškodnino ali visoko nagrado.
Ponudbe podjetij in posameznikov poslati na Industrijsko podjetje Kambrus, Rogatec, Slovenija.

»ALPOS« ŠENTJUR PRI CELJU
Komisija za sklepanje delovnih razmerij sprejme v službo:
6 pohištvenih mizarjev
3 pleskarje
1 kovinostrugarja
Nastop službe je možen takoj. Kandidati naj vložijo prošnje na upravo podjetja do 10. okt. 1958.

IZURJENO frizerko iščem za Beograd. P. Mavric, Cankarjeva 5/II Celje.
SPREJMEM krojaško vajenko. Naslov v upravi lista.
GOSPODINJSKA pomočnica z znanjem kuhe dobi zaposlitev pri 3-članski družini. Naslov v upravi lista.
SPREJMEM pomočnika — elektroinstalaterja, Velenšek, Celje, Mariborska 48. Nastop službe takoj.
FANTKA 20 mesecev starega, zdravega in razumnega dam za svojega. Naslov v upravi lista.
PRODAMO 2 tricikla nosilnost do 200 kg. Ogled v obratu »ADA«.
PRODAM platonarček (250 kg) dobro ohranjen. (Cena 6000 din.) Naslov v upravi lista.
PRODAM sode od 300 do 800 litrov. Pukl Filip, Celje, Ložnica 38.
PRODAM motorno kolo »JAWA« v odličnem stanju. Maribor, Ključavničarska 3.
PRODAM zidan štedilnik, Reš Franjo, Celje, Muzejski trg 3.
PRODAM po ugodni ceni trodelno omaro iz trdega lesa skoraj popolnoma novo in brzoparilnik »ALFA«. Naslov v upravi lista.
PRODAM ogrodje za štedilnik, brivske stole in hladilnik. Frajle, Celje, Stanetova 18.
PRODAM malo posestvo 6 km iz Celja. Naslov v upravi lista.
PRODAM rabljeno otroško posteljo (s predalom) ter hlev za prašiče in kokoši. Naslov v upravi lista.
PRODAM nov velik sod. Cank, Skofja vas 35.
PRODAM enodružinsko hišo z vrtom in njivo v izmeri 19 arov, oddaljeno 20 minut iz mesta ob Mariborski cesti. Naslov v upravi lista.
PRODAM sod 1000 litrov. Poizvedbe pri KMETIJSKI ZADRUGI Gotovlje.
PRODAM »Singer« šivalni stroj. Naslov v upravi lista.
PRODAM dobro ohranjeno spalnico. Naslov v upravi lista.
PRODAM vseljivo dosmrtno stanovanje v bližini mesta (soba s pritiklinami), eni ali dvema upokojenkama. Pismene ponudbe na upravo lista pod šifro »Mirno življenje«.
KUPIM donosno posestvo 4 do 10 ha z gozdom v okolici Celja. Ponudbe z opisom zemljišč in pslopij na naslov: Vrhovšek Ciril p. Petrovče. Prodam tudi dva soda po 200 litrov.
KUPIM zazidljivo parcelo v Celju ali v bližnji okolici. Ponudbe na upravo lista pod šifro »Sončna lega«.
KUPIM trosobno kamfortno stanovanje ali enodružinsko vilo blizu centra. Ponudbe pod šifro »Prijazna lega«
ZAMENJAM dvosobno komforino čisto stanovanje za trosobnega ali vsaj dvosobnega s kabinetom, tudi čisto. Staro stanovanje ne pride v poštev. Ponudbe na upravo lista pod šifro »Stanovanje«.
STANOVANJE (dve veliki lepi sobi s kuhinjo) zamenjam za stanovanje sestoječe iz dveh malih sob in kuhinje. Poizvedbe v Komisijski trgovini pri blagajni.
VISOKO NAGRADO DOBI, kdor mi vrne aktovko (oz. dokumente), ki sem jo pozabil, ali ki je bila pomotoma odnešena v avtobusu Celje—Hrastnik. Najditelj naj jo vrne v pisarno Združenja invalidov NOV — OF dom, Celje.

ZAHVALA

Vsem sorodnikom, znancem in prijateljem, ki so spremljali našo nepozabno ženo, mamico in omamo

VILMO GAJŠEK

na njeni zadnji poti se iskreno zahvaljujemo. Posebna zahvala vsem darovalcem vencev in cvetja, pevcem Komornega moškega zbora za pretresljive žalostinke, osebnemu zdravniku dr. Herbertu Zaveršniku ter vsem, ki so nam ob tej bridki uri izrekli svoje sožalje. Vsem in vsakemu posebej iskrena hvala.

Gajškovi

radio 202m

Nedelja, 28. septembra
12.00 Pogovor z državljani
12.10 Zabavna glasba, vmes objave
12.15 Želeli ste — poslušajte!

Ponedeljek, 29. septembra
17.000 Celjska kronika
17.10 Hammond orgle v ritmu
17.20 Sportni tednik
17.30 Želeli ste — poslušajte!
17.45 Zabavna glasba, vmes objave

Torek, 30. septembra
17.000 Celjska kronika
17.10 V plesnem ritmu z domačimi ansambli in solisti
17.30 Želeli ste — poslušajte!
17.45 Zabavna glasba, vmes objave

Sreda, 1. oktobra
17.000 Celjska kronika
17.10 Pojo domači zbori
17.30 Želeli ste — poslušajte!
17.45 Zabavna glasba, vmes objave

Četrtek, 2. oktobra
17.000 Celjska kronika
17.10 Zaplešite z nami . . .
17.30 Želeli ste — poslušajte!
17.45 Zabavna glasba, vmes objave

Petek, 3. oktobra
17.000 Celjska kronika
17.10 Posnetki z javnega četrtkovega večera v Celju I. del
17.30 Želeli ste — poslušajte!
17.45 Zabavna glasba, vmes objave

Sobota, 4. oktobra
17.000 Celjska kronika
17.10 Posnetki z javnega četrtkovega večera v Celju II. del
17.30 Želeli ste — poslušajte!
17.45 Zabavna glasba, vmes objave

kino • kino • kino • kino

KINO UNION, CELJE
Od 24.—27. 9. »Lissi«, nemški film
Od 28.—2. 10. »Simfonija ljubezni«, italijanski film

KINO METROPOL, CELJE
Od 26.—29. 9. »Pot v Bamsdorf«, nemški film
Od 30.—2. 10 »Dalmatinska svatba«, jugoslovansko-nemški film

Jules Verne je pisal resnico

V podmornici čez tečaj pod ledom

Ko je znameniti pisatelj prirodoslovno pustolovskih romanov Francoz Jules Verne napisal svetovnoznano delo »20.000 milj pod morjem«, ni bil samo človek z izrazito domišljijo in poslu-

Mesec dni je bila podmornica Nautilus prepuščena oceanom in samoti na svoji nenavadni poti pod ledenimi gorami Severnega tečaja.

hom za prirodne in tehnične znanosti. Bil je tudi prerok, ki je čvrsto verjel, da se človek ne bo nikoli ustavil v svojih težnjah da prodre v vse tajnosti, da bi bil hitrejši, močnejši in neporazen.

Ko zadnji čas dobivamo vesti o podvigu ameriških podmorničarjev, se nam ta zgodba zdi močno podobna podvigu knjižnega junaka kapitana Nema, ki je v svojem prečudnem vozilu potoval 20.000 milj pod morsko gladino. Pred desetletji, ko je Vernova knjiga v naskoku zavzela ves svet, so premnogi govorili, češ to je utopija. Tudi takrat, ko so se prve podmornice potopile pod površino, so sicer tehnično podkovani ljudje menili, da nikoli ne bo moglo vozilo dlje časa ostati pod vodo. Klasične podmornice so namreč pod vodo vozile s pomočjo električnih akumulatorjev, nad vodo pa z dizelovimi motorji. Dasiravno ogromne, so električne baterije bile hitro izrabljene, zato si nihče ni mogel predstavljati, da bi podmornica lahko opravila dolgo pot pod vodo, ne da bi se dvignila na površje in nadomestila izpraznjene baterije s polnimi.

Toda atomsko obdobje je to omogočilo. V Ameriki so izdelali prvo tako podmornico in ji dali prav tako ime, kot ga je imela čudežna Jules Vernova ladja — Nautilus. Atomska pogonska sila ne »izhlapeva« tako naglo. Celo leto more sodobni »Nautilus« voziti ne da bi menjal pogonsko »gorivo«. Odpadli so dizelovi motorji, s katerimi ne more nihče pod vodo zaradi izpušnih cevi, v ropotarnico so šli akumulatorji zaradi svoje prekratke aktivne dobe. Podmornico so izpopolnili za daljše bivanje pod vodo s tem, da so izboljšali zračne naprave, uredili bivanje posadki v podmornici znosnejše, kar je bil tudi pogoj za daljše plovbe in moderni »Nautilus« je v geofizikalnem letu presenetil svet domala tako kot prvi umetni sateliti. Največji podvig je brez dvoma zadnja pot podmornice »Nautilus«. Letos poleti je krenila iz tihomorske luke Pearl Harbor proti severu. Beringov preliv v tej letni dobi ni bil pokrit z ledom in ledenimi ploščami. Od voda Aljaske je podmornica krenila naravnost proti Severnem tečaju. Tu so je srečala s prvimi plavajočimi ledenimi ploščami. Čim dlje ko je prodirala proti severu, tem gostejše so bile ledene gmote, dokler dokončno ni obstala pred barikado ledu, kjer so se doslej ustavile vse ladje še tako drznih kitolovcev. Tu se je »Nautilus« pač potopila in nadaljevala pot pod ledom. No povsod ni bil led neprodoren. Sem in tja so pomorščaki pokukali iz vode, splezali na ledene plošče in »streljali« severne bele medvede, mrože, tjulne ter ostalo redko zverjad s fotografskimi in filmskimi kamerami. Na Severni tečaj so prišli kot še nihče doslej — pod vodo. Od tu so nadaljevali pot od Severnega tečaja navzdol, toda tokrat v smeri Atlantika. Blizu Spicbergov so izpluli iz območja ledu, se na teh skrajnih neobljudenih krajih (samo polarna postaja je tam) za kratek čas zadržali, zapluli mimo Islandije in pristali tam, kjer angleška Temza preneha biti plovna.

Njihova pot je trajala 21 dni. Dolga sicer ni bila 20.000 milj, toda 8.146 milj je tudi pot, katere doslej ni opravilo nobeno vozilo brez obnovitve zalog goriva, še manj pa, da bi kdo pod ledeno skorjo — da uporabimo nov izraz — *podplul* Severni tečaj. -ček

Žepni brezžični telefon

Velik hotel na Dunaju je presenetil svoje goste s takole novostjo. Če želite, dobite poleg ključa svoje sobe tudi majhen telefonski sprejemnik, ki ne tehta več kot 142 gramov. S to napravico v žepu lahko potem greste po hotelu in najbližjih trgovinah. Lahko ležite na sončni teresi, plešete v baru, se kopljete v kopalnici, povsod lahko dobi kdorkoli stik z vami. V centrali je namreč pošiljalec impulzov. Vsak sprejemnik, ki je v žepih ali torbicah gostov, reagira na poseben impulz ter zazvoni. Pogovora med gostom in tistim, ki ga je klical, ne more čuti nihče. Imetnik te male telefonske slušalke pa vendar ne more nikogar poklicati, za to so sprejemniki le premajhni in menda, kar je glavno, preveč bi obremenilo hotelsko režijo.

ELEKTRIČNI TEPIHI

Neka angleška tvrdka je izdelala tepihe, ki nadomestujejo radiatorje in peči. Po zunanjem izgledu se le-ti ne razlikujejo od drugih normalnih tepihov, le da ogrevajo prostore in njih toplota se da regulirati. Baje ne porabijo dosti električnega toka.

NADOMESTILO ZA »IZGUBLJENO« KUHARSKO SPRETNOST

Odškodnino v višini preko pol milijona dinarjev je odmerilo neko angleško sodišče gospodinji Eileen Childs, katero je pred letom povozil tovorni avtomobil. V svoji tožbi je gospodinja trdila, da je po tem nesrečnem primeru popolnoma pozabila kuhati in da odslej lahko svojemu možu prinese na mizo le meso in zelenjavo iz konserve.

Na vožnji pod ledom Severnega tečaja so mornarji Nautilusa pogosto gledali filme. Med vso vožnjo so jih videli 34. Druge zabave pravzaprav res niso imeli v tem hladnem svetu tišine.

bodice · bodice · bodice

ZASEBNA LOTERIJA

Kaj vse dobi se tu na trgu
trebuhu celjskemu le v prid!
Ženica z juga tam ponuja
še srečke v lastni svoj profit.
Izdala sebi jih je sama
in jih prodaja za denar,
nato dobiček še izžreba
— a sebi v škodo še nikdàr!
To neke vrste je ruletka.
Po Monte Carlu tu diši.
Celjank, za loterijo vnetih,
se truma okrog sreček tišči.
Ženici raste črna torba,
denarja polna bolj in bolj.
Tako na tem živilskem trgu
dobi se vsêga kar dovolj!

POZABLJIVOST

Bitte eine Karte nach Ljubljana!
Ach, pardon! Saj še slovensko znam!
Vidim, da se tukaj mi smejite.
No, pa vendar me zato ni sram!
Veste, v Grazu sem bilà dva tedna,
da se malo tam razklepetam
o novicah, ki nikdàr jih dosti
zame ni ne tukaj in ne tam.
In pri tem sem skoraj pozabila
jezik, ki se v Celju govori.
Oh, kako pač hitro se odvadi
človek tu navajenih reči!
Prosim vas za karto do Ljubljane!
Že prišla do pravih sem besed...
Kaj pač drugega mi preostane,
kot da vrnem v stari tir se spet!

3

PIRATI v Tasmanskem morju

CHARLES ANSON

Zjutraj se je »Glorija« zasidrala v luki na Flyntovih otokih. Naravno sidrišče je bil globok zaliv na otoku, kjer so bivali Wrightovi. Tod se je nahajala tudi brzojavna postaja.

Ker na povratek »Glorije« nihče ni mislil, tudi ni bilo voza, ki bi Rogersa in Charlesa zapeljal do brzojavne hiše. Morala sta teči. Ta telovadba je spravila Rogersa docela ob sapo, ker na tovrstne možnosti gibanja že desetletja ni več mislil. Ko sta oba gospoda dosegla kladaro, ki je stala poleg brzojavnih drogov, sta se kopala v znoju.

Telegrafist Gold je trdno spal. Po dolgem razbijanju se je možic končno prikazal.

»Kaj voda gori, ali pa je izbruhnila kuga?«

»Ne, Mr. Gold, napadli so nas nekakšni pirati,« je rekel Charles. »Brž pišite: Tovorni parnik Glorija v... Kateri položaj smo imeli, kapitan Rogers?«

Rogers se je praskal po nosu.

»Nisem precej na to pomislil.«

»Hudič vas vzemi! Kaj niste zabeležili napada?«

»Nisem, Charles. Dnevnika nisem imel precej pri roki, pa sem potlej pozabil.«

»Tu je zemljevid. Izračunajte približno, kje smo bili!«

Rogers je izračunal.

Končno je Gold vključil oddajnik in sporočil svetu, kaj se je bilo pripetilo. Avstralske in ameriške policijske oblasti so radiogram ujele.

Ko so z vseh strani neba potrdili sprejem radiograma, sta si Rogers in Charles oddahnila. Mednarodni policijski brzojav je opozoril oblasti vseh velikih in malih pristanišč, naj skrbno pazijo. Posebne letalske izvidnice so nadzorovale določena področja.

Rogers in Charles sta se zdaj napotila k hiši Mr. Wrighta in sta potem tam naročila pravkar zbujenim kitajskim strežajem, naj jima pripravijo izdaten zajtrk. Obirala sta zarebrnico in z mešanimi občutki čakala na trenutek, ko se bo zbudil Mr. Wright in se pojavil pred njima. Kljub temu sta jedla s kar najboljšim tekom. Človek mora jesti, dejstev pa tako ali tako ne izpremeniš.

Mr. Wright je prišel proti osmi. Videti je bil razburjen.

»Kaj je? Čemu ste se vrnili, kapitan?«

Mr. Wright je bil majhen in plešast mož z ogromnim kljukastim nosom. Na tihem so mu pravili »kljun«, kar mu je odlično pristajalo, ker je spominjal na roparsko ptico.

»Biseri so šli k vragu,« je rekel Charles mirno, kakor da mu je vseeno, kaj se bo pripetilo.

Mr. Wright se je opotekel.

»Zgubljeni ali ukradeni ? Gospoda moja, to bomo kar najnatančneje preiskali! Pošiljka je bila vredna 40 tisoč dolarjev. Uničen sem.«

Plosknil je s suhimi rokami.

»Dvojni viski,« je ukazal Kitajcu, ki je neslišno vstopil.

»Kje ste pustili bisere, Mr. Charles? — Povejte po pravici, ker bom vse natanko preveril! Mogla sta se domeniti karkoli, jaz vaju ukanem. V Melbournu imajo kaznilnice za ljudi, ki se ukvarjajo s poneverbami.«

Medtem ko se je Charles malce zmedel, je planil kapitan Rogers pokonci, ko da ga je pičila kača.

»To vi si ne ponoviti več, sir! To se sliši, ko da sva midva smuknila biseri! Povem vas, sir, to ni podobno Rogersu, da bi si dal teptati čast!«

»Sem mar rekel kaj takšnega? Tega nisem dejal! Kaže, da imate slabo vest...«

Rogers je treščil po mizi, da so krožniki in ostanki zarebrnice sfrčali na vse konce.

»Zdajpa dovolj, sir! Pljunem na vaša Glorija, če bi moral požreti takšne žaljivka! Jaz nisem vi, sir! Jaz sem gentleman!«

Besede so bile docela nedvoumne. Mr. Wright je za hip umolknil.

»Poročajte!« je rekel Charlesu.

Charles je poročal.

»Pa vi, Mr. Charles, vi se niste postavili po robu?« je vprašal Mr. Wright razdraženo, ko je Charles končal.

Charles je sklonil glavo in pokazal krvavo brazgotino na lobanji.

Pripravljen sem odpovedati službo, če želite,« je dodal suho.

»Ne želim,« je kratko odvrnil Mr. Wright. »Zaupam vama obema, toda neumna sta bila, sto hudičev!«

Charles in Rogers sta molčala.

»Toda,« je rekel Mr. Wright čez čas, »vse to je vendar zelo čudno. Za to, da so biseri na ladji, sva vedela pred odhodom Glorije samo jaz in pa vi, Charles. Kako je torej mogoče, da so tujci kakor doma v naših skrivnostih? — Ne, ne sumim vas, Charles, toda vendar, nekdo je moral izdati piratom skrivnost.«

»Jaz sem izvedel šele dve uri pred odhodom Glorije, da odidem z biseri v Melbourne, Mr. Wright.«

»Da, da, saj vas ne sumim. To je izključeno. Toda, prosim, ali mi morete pojasniti zvezo? Pirati so bili namreč natanko seznanjeni z vsemi okoliščinami. Kje je tu zveza?«

»Kako naj to vem,« je dejal Charles mirno. »Sem mar kriminalni svetnik?«

»Vse kar moramo storiti, je to, da počakamo,« je rekel Rogers. »Policija jih bo gotovo ujela.«

»Kdo ve,« je dejal Mr. Wright zamišljeno. »Dobro, zdaj lahko gresta.«

Rogers in Charles sta vstala in skratkim poklonom odšla. Mr. Wright je ostal sam.

* * *

Toda uropani biseri niso bili edina skrb Mr. Wrighta. Takrat, ko je kupil koncesijo za lov na bisere po ostrižnih poljih Flyntovih otokov, je storil nepopravljavo napako, ki jo je obžaloval že leta 1938, ko se je pojavil Herr Molcke z nedvomnim dokazom, da si je pri avstralski vladi pravkar priskrbel pravico do pridobivanja kopre in to na obeh Flyntovih otokih. Herr Molcke je bil Nemec v najboljši moški dobi, poleg tega je imel še primerno porcijo pruske energije, se pravi: bil je kratkomalo nepremagljiv. Herr Molcke je bil visok, slok mož z drobnimi sivimi očmi, košatimi obrvmi in zdravim zobovjem, kar je najvišja odlika malone vseh Prusov. Niti za hip ni podvomil, da je stopil na sovražno ozemlje in se je tudi vedel v skladu s tem spoznanjem. Žetev kopre je bila obilna in to je Mr. Wrighta neskončno jezilo. Čemu neki se ni spomnil kopre poprej! Mr. Wright je takrat poskusil pri avstralski vladi z vsemi mogočimi zvijačami, da bi izrinil Molckeja, toda docela brez uspeha. Zdaj je pričel Mr. Wright s trdovratnim bojem, ki naj bi prisilil Molckeja k umiku. Prapravljal mu je neprijetnosti, kjer je le mogel, toda Mr. Wright menda ni imel nikakršnih pojmov o debelini pruske kože: Herr Molcke je kljub vsem Wrightovim nesramnostim ostal korekten in ni od prvega dne pokazal nikakršne spremembe v vedenju do Wrightovih. Pozdravljal jih je z istim togim nasmeškom kot vedno, a si sicer ni prizadeval navezati stike z njimi.

»Čemu imamo klub?« se je vprašal Mr. Wright, ko je že pol ure negibno sedel in napeto razmišljal.

Ta vzklik je bil le majhen del dolge verige misli, ki jo je bil v tej polovici ure napletel. Člene te verige nikakor ni vezala brezhibna logika, toda v glavnem je Mr. Wright zelo odločno posumil v svojega ozovraženega tekmeca.

»Ta možak je vse preveč korekten,« je prostodušno razmišljal Mr. Wright, »preveč korekten, da bi bil poštenjak.«

»Povabim ga v klub,« je končno odločil Mr. Wright. »Tam ga bom imel na očeh.«

* * *

Inšpektor Mc Dull je prišel tistega dne v urad že pred običajno uro. Ves Melbourne je bil zaradi piratskega napada pokonci. V nekem časopisu se je celo pojavilo vprašanje: »Kaj počne avstralska policija?«

Mc Dull je bil besen.

»Kaj neki ti bedasti novinarji mislijo! Vrag jih vzemi! Tasmansko morje vendar ni vodnjak, ki ga z vedrom izpraznîš!« je

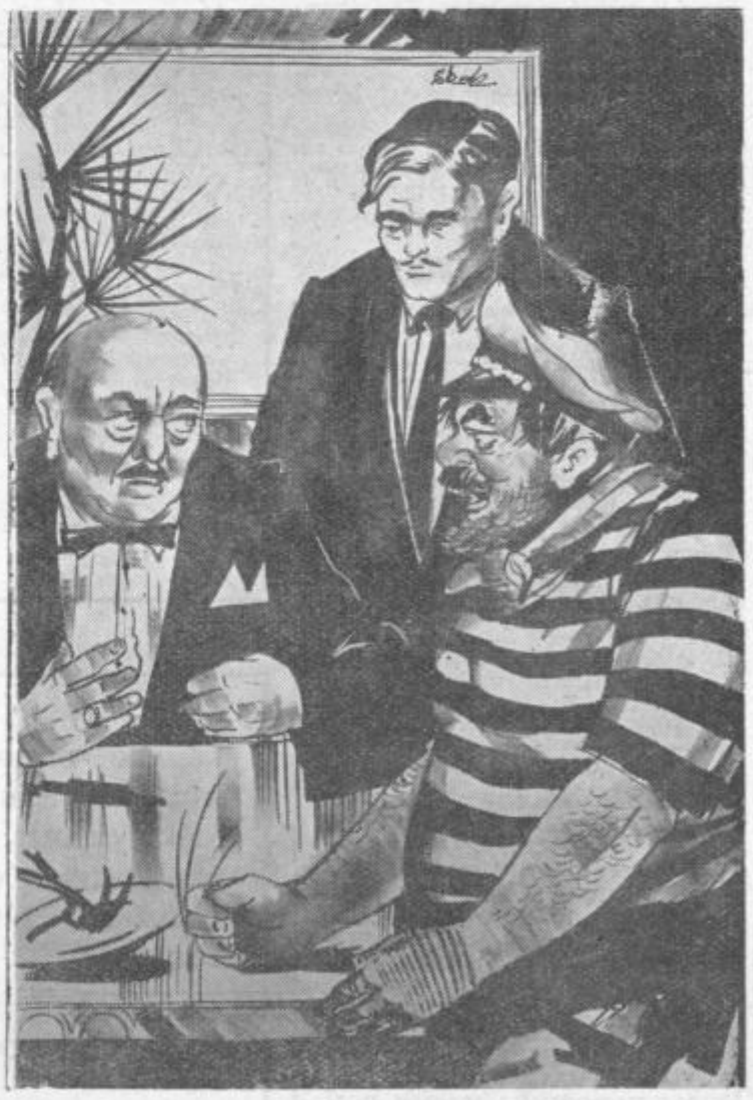

rekel guvernerju za tasmansko področje, ko ga je bil sinoči vprašal, kaj meni o tem komentarju.

»Je Mr. Gilbert že sporočil, kdaj pride?« je vprašal svojo sekretarko, ko je odlagal plašč in klobuk.

»Mr. Gilbert je že tu. Čaka vas v pisarni.«

Mc Dullu se je obraz mahoma zjasnil.